X. Évfolyam Budapest 1900. november hó 21. 92 (¥50.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLŐNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. segédtitkára.
Társszerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

„ november 21-én d. u. 4 órakor. A Gazdatisztek Országos Egyesületének választmányi ülése.
„ november 24-én d. u. 4 órakor. Dohánytermelési bizottság ülése.
„ november 25-én d. e. 9 órakor. Az OMGE. igazgató-választmányának ülése.
„ november 25-én d. e. 10 órakor. Az OMGE. közgyülése.
„ november 26-án d. e. 10 órakor. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének V. nagygyülése.

Meghivó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület"

1900. évi rendes közgyülésére,

mely *november hó 25-én,* azaz vasárnap d. e. 10 órakor fog a „Köztelek" nagytermében megtartatni.

A tárgysorozatot a „Köztelek" 90. számában közöltük.

Meghivó

a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. évi *november hó 26-án,* azaz hétfőn délelőtt 10 órakor a Köztelek (Üllői-út 25. sz.) nagytermében tartandó évi rendes

V. nagygyülésére.

A tárgysorozatot a „Köztelek" 90. számában közöltük.

Figyelmeztetés.

Az OMGE. közgyülésének napján f. hó 25-én tartandó közös ebédhez szóló meghivó mellé az ott emlitett levelezőlapot nem mellékelhettük, mert a postahivatal annak szállitását megtagadta. Ezuton kérjük fel tehát t. tagjainkat, hogy aki résztvenni óhajt e közös ebéden, egy levelezőlapon ebbeli szándékát a titkársággal jó előre tudatni sziveskedjék. *Igazgató.*

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

(19 0. november hó 17-én)

Jelen voltak: *Emődy* József alelnök elnöklete alatt: id. *Cséry* Lajos, *Fleischl* Sándor, dr. *Hutyra* Ferencz, *Jancsó* Dezső, *Kodolányi* Antal, *Kolba* Lajos, Megyeri *Krausz* Lajos, *Küszler* Henrik, *Lázár* Pál, *Leigeb* Imre, *Löwy* Mór, *Monostori* Károly, *Máday* Izidor, *Merza* Márton, *Mátnássy* Ferencz, *Orddy* Pál, *Pirkner* János, dr. *Rátz* István, *Sas* Ármin, *Sierbán* János, *Szily* Tamás, *Uhlyárik* Titusz szakosztályi tagok, a tisztviselőikar részéről *Forster* Géza igazgató, *Buday* Barna titkár, és *Jeszenszky* Pál titkár, mint előadó.

Emődy József alelnök megnyitva az ülést bejelenti, hogy szakosztályi elnök ur Ömöltósága az ülésen való megjelenésben akadályozva van s igy szólónak jutott a szerencse, hogy a szakosztály mai ülését vezesse. Egyuttal megragadja az alkalmat, hogy alelnökül történt megválasztatásáért mélyen érzett köszönetének kifejezést adjon.

Az ülés első tárgya:

az Állatvédő Egyesület által kidolgozott tervezet az állatvédelem és állattartás tárgyában.

Előadó: Az Országos Állatvédő Egyesület az állatvédelem és állattartás tárgyában egy törvényjavaslat-tervezetet dolgozott ki, amelyet felterjesztett a kormányhoz azon kérelemmel hogy ezt a törvényt léptesse életbe, vagy ha ez egy és más okból nem volna lehető, gondoskodjék arról, hogy az egyes törvényhatóságok megfelelő szabályrendeletek alakjában léptessék életbe az ezen törvényjavaslat-tervezetben foglalt határozmányokat.

Az Állatvédő-Egyesület az OMGE-hez pedig azzal a kérelemmel fordult, hogy támogassuk a kormánynál ezen tervezet életbelépteté sét.

Mindenekelőtt azzal kell tisztában lennünk, hogy mik foglaltatnak ezen tervezetben. Mindnyájan egyet értünk az Állatvédő-Egyesület nemes intenciójával, hogy az állatokat védelemben kivánja részesiteni, mert sajnosan tapasztaljuk nálunk mindenütt azt, hogy mily embertelenül bánnak az állatokkal, ami bizonyitéka annak, hogy igénis rászorulnak az állatok megfelelő védelemre.

A szándék tehát teljes mértékben helyeselhető, kérdés azonban, hogy nem-e foglaltatnak a tervezetben az állattartó gazdaközönségre nagyobb terheket rovó intézkedések. Szóló köte ességszerüleg átnézte a tervezetet és konstatálja, hogy abban semmi olyan nem foglaltatik, ami az állattartó gazdákat szabad cselekvésükben, szabad elhatározásukban a legtávolabbról is korlátozná.

Miután szóló meggyőződése szerint okvetlenül szükséges, hogy — amint ez a müvelt nyugaton már régen megtörtént — nálunk is törvény, vagy szabályrendelet uján tilalmazassék és szigoruan megtoroltassék az állatkinzás, azért javasolja a szakosztálynak, hogy az Országos Állatvédő Egyesület által kidolgozott tervezetet a választmány utján pártolólag terjeszsze föl a kormányzathoz.

Máday Izidor: A czél, amiért az Állatvédő-egyesület e tervezetet az „OMGE."-hez nyujtotta be, az volt, hogy az „OMGE." az egyesület czéltatait pártfogásába fogadva, bizonyos erkölcsi támogatásba részesitse az Állatvédő Egylet törekvéseit. E javaslat tárgyalása igen tüzetes munkálatot igényel, ezt be kell

A téli idényre világitó és fütőanyagok

u. m.

PETROLEUM, LÁMPAOLAJ, KŐSZÉN, továbbá

LÓTAKARÓK

dús választékban és legjutányosabban beszerezhetők a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL Budapest, V., Alkotmány-utcza 31.

Mai számunk 20 oldal.

illeszteni közigazgatásunk kereteibe, ami az illetékes helyen mindenesetre alapos hosszu időt igénylő munkálatok után fog csak megtörténhetni. Ajánlja, hogy a szakosztály érdemileg ne foglalkozzék a kérdéssel, hanem mondja ki, hogy az Állatvédő Egyesület intenczióit helyesli s a tervezetet pártolólag terjeszti fel.

A szakosztály előadó javaslatát magáévá teszi s az Állatvédő-Egyesület által kidolgozott törvényjavaslatot elvileg pártolja és erről az állatvédő-egyesületet értesíti.

Máday Izidor: E tárgyygyal kapcsolatosan egy rövid indítványt tesz. A fováros a mult évi költségvetésbe egy lóvágó-hid létesítési költségeire 50,000 koronát vett fel. Ez összeg a fővárosnak ismert szomoru pénzviszonyai miatt az 1901. évi költségvetésből kimaradt. Az Országos Állatvédő-Egyesület több más egylettel szövetkezve azon kérést intézte a fováros tanácsához, hogy az 1901. évi költségvetésbe ezen összeget vegye fel. Szóló nem tartja szükségesnek indokolni e helyen azt, hogy a fővárosban egy lóvágóhid felállitására szükség van, nemcsak állatvédelmi, de főleg nemzetgazdasági szempontból is, mert nagy tőkék mennek az á'tal veszendőbe, hogy a lezsarolt lovakat értékesiteni nem lehet. Az Állatvédő-Egyesületnek ezen kérelme tehát szintén pártolandó volna a fováros tanácsánál.

Forster Géza: Előtte szóló által fölvetett kérdéssel az „ÖMGE." öt hat évvel ezelött már foglalkozott és állást is foglalt ezügyben. Uj határozathozatalra tehát nincs szükség, legföljebb megsürgethetjük az egyesület előbbeni határozatának végrehajtását a székesfővárosnál, de czélszerű volna a földmivelésügyi miniszterhez is felirni, hogy hasson közre, hogy Budapesten lóvágóhid létesittessék.

A szakosztály ez értelemben határoz.

A huskivitel szervezése.

Előadó behatóan ismerteti a hazai állatértékesitési viszonyokat s azokat a nehézségeket, melyeket a külföld, főleg azonban Ausztria, élőállatkivitelünk, elsősorban élősertéskivitelünk ellen támaszt; e részletes statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy Németország mily óriási erőfeszitéseket tesz, hogy husszükségletét saját tenyésztéséből fedezni legyen képes, aminek az a konzekvenciája az oda exportáló államokra, hogy Németországban ezentul oly biztos fogyasztó piaczra nem számithatnak mint eddig, már csak azért sem, mert az uj husszemle-törvénynyel Németország akkor teheti lehetetlenné bármely államnak a husbevitelét, a mikor ezt megtenni jónak látja. Előadó oda konkluál, hogy a huskivitelre való berendezkedésnek legelemibb feltétele a biztos fogyasztó piacz lévén, ilyennek hiányában veszedelmes vállalkozás volna nagyobbszabásu berendezkedéseket létesitnünk szarvasmarhaértékesitésünk javitása érdekében.

Mindaddig, míg Ausztria és Németország élószarvasmarhakivitelünk elé az eddiginél nagyobb akadályokat nem gördit, előadó nézete szerint legczélszerübb, ha az értékesités mai módja mellett maradunk meg, intézkedéseket téve azonban a belfogyasztás fokozására, az állatszállitás megfelelő reorganizációjára. Előadó sürgeti, hogy a megujitandó kereskedelmi szerződések alkalmával a szerb állatbehozatal lehetetlenné tétele czéljából a behozatali vámok oly magas összegben állapittassanak meg, hogy a szerb állatok ne okozhassanak káros konkurrenczát ami állatainknak a saját piaczainkon, miáltal értékesitési viszonyaink egy csapásra jelentékenyen megjavulnának.

Egészen másként alakulnak a viszonyok a sertésértékesités terén. Sertéseinkkel a vámkülföldről teljesen ki vagyunk zárva és semmi reményünk sincs arra, hogy sertéskivitelünknek a külföld a belátható jövőben kaput nyitna. Így teljesen Ausztriára vagyunk utalva sertéskivitelünkkel s kilátásaink az Ausztriába irányuló élősertéskivitel zavartalan lebonyolitására igen rosszak. Előadó a fenforgó viszonyokra való tekintettel a sertésértékesités javitása és biztositása érdekében okvetlenül szükségesnek tartja, hogy huskivitel utján igyekezzünk sertéseinket értékesiteni. Ezt megfelelő, még pedig szövetkezeti alapon létesitendő sertésvágóhidak szervezésével látja biztosithatónak.

Ezután előadó titkár a külföldön tett tanulmányutja alapján ismerteti első sorban Dánia sertéskiviteli telepeit, azok szervezetét, berendezését, működését az azok által elért s évről-évre fokozódó biráló eredményeket. Szóló nagyon helyénvalónak tartja, hogy e telepeket természetesen ami viszonyaink figyelembe vételével fogadjuk el követendő mintákul s igyekezzünk idéhaza a kezdeményező lépéseket ezek szervezésére mielőbb megtenni.

A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

1. A velünk szerződéses viszonyban álló államoktól, különösen Németországtól a megujitandó kereskedelmi szerződésekben, vagy külön egyezményben, ki nem játszható biztositékok szerzendők állatkivitelünk biztositására.

2. A szerb állatbehozatal az uj kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával az eddigi vámkedvezmény megvonásával, illetve a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által javasolt vámtételek alkalmazásával meggátoltassék.

3. Az előállatok szállításának gyorsabb lebonyolitása czéljából a m. kir. államvasutak vonalain állatszállitó gyorsvonatok rendszeresittessenek.

A sertésértékesités biztositása érdekében szükségesnek tartja:

1. A sertéshuskivitel szervezését s e czélból sertésvágóhidak létesitését szövetkezeti alapon. Ezek létesülésének anyagi támogatással leendő elősegitését a kormány által. Felkérendőknek tartja a gazdasági egyesületeket arra, hogy ott, ahol erre a viszonyok megfelelőek, szövetkezeti sertésvágóhidak szervezése érdekében a szükséges propagandát társadalmi uton meginditák.

2. A külföldi, elsősorban az amerikai zsirbehozatal megnehezitését a Gazd. Egyesületek Országos Szövetsége által javasolt vámtétel és szigoru egészségügyi vizsgálat alkalmazásával.

3. A müzsir forgalombahozatalának betiltását, mi végből ez a termék azon anyagok közé veendő fel, melyek forgalombahozatalát az 1895. évi XLVI. t.-cz. tilalmazza.

A sertésszállitási tarifák mérsékelését.

Dr. *Hutyra* Ferencz: Az előadó *Jeszenszky* Pál titkár ur rendkivül alapos tanulmányon és helyszini tapasztalatokon nyugvó előterjesztése után nehéz a dolog érdemhez hozzászólni annak, kinek nem volt alkalma ily behatóan foglalkozni ezen kérdéssel. Szóló mindazon által néhány megjegyzést kiván tenni, nem a nyira a határozati javaslat, mint a bevezető előadásra. Szóló a határozati javaslathoz hozzájárul teljes készséggel, mert nincs köztük egy pont sem, amelyet gazdai szempontból ne lehetne kivána'osnak jelezni.

Különösen arra vonatkozólag óhajt megjegyezést tenni, ami az előadó egész előadásán végig vonult, hogy t. i. indokolt lehet-e nálunk huskivitelre berendezkedni. Előadó nézete szerint belátható időre le kell mondani arról, hogy szarvasmarhahust és hustermékeket a vámkülföldre szállitsunk. Előadó szarvasmarhahust feldolgozó telepeket egyáltalán ellenez, mig a sertéskiviteli telepek létesitését czélszerünek tartja, de csak az Ausztriával való relácziónban. Mielőtt az „ÖMGE." és a szakosztály azon álláspontra helyezkednék, hogy ez tényleg igy áll s le kell mondani a huskivitelről, mindenesetre alaposan kell mérlegelni, hogy egyáltalában a kivitel lehetősége kizártnak tekinthető e. Ezt az előadó javaslatában nem mondja, mert ő pozitiv javaslatokat terjeszt elő. Azonban a kérdés igen fontos, mert ma oly időben élünk, amely rövid 3 év mulva előreláthatólag lényegesen meg fog változni és nem felesleges, hogyha nemcsak pozitiv, de nemleges irányban is vizsgáljuk, hogy vajjon le kell-e mondanunk egyszersmindenkora huskivitelünk lehetőségéről.

A szarvasmarhahus-kivitelt illetőleg előadó azon meggyőződésben van, hogy az ezidőszerint szóba sem jöhet; de szóló felveti a kérdést, hogy miért nem? Az előadó három okot hozott fel, az egyik lényeges ok az, hogy szarvasmarhakivitelünk ma is elég kedvező, mert Németország nem támaszt tulságos nehézségeket, ámbár e nehézségek elég nagyok ma is szóló szerint, — Ausztria pedig szintén nehézség nélkül beengedi a szarvasmarhát. Előadó meg van ezzel az állapottal elégedve és ennek következtében feleslegesnek tartja a berendezkedést szarvasmarhakivitelre. Igen, lehet tényleg azt mondani, hogy a mai állapot még elég kedvező, de kérdés, hogy mi történik akkor, hogyha ezen mai állapot roszszabbodik, mert szóló nem lát semmi garanczián arra nézve, hogy az állapot igy marad s nem szabad figyelmen kivül hagyni a rendkivül kedvező állategészségügyi viszonyokat, amelyek a külföldnek nehézzé teszik, hogy a kivitelt korlátozza. Szarvasmarháink között járvány nincs s ezt illetőleg kitünöek az állategészségügyi viszonyok, de vajjon nincs-e arra lehetőség, hogy járvány fellép, mondjuk, hogy fellép a száj- és körömfájás s vajjon nem fognának e a nehézségek növekedni, amelyek Németország felé fennforognak s ha ez bekövetkezik, vajjon az ily viszonyok között megleszünk-e elégedve. Vajjon nem-e volna indokolt kész lenni olyan esetőségekre is, amelyek akármikor bekövetkezhetnek.

A másik ok, amit előadó felhoz, a szerb szarvasmarha-import betiltása. Szóló nem tudja, hogy ez gazdai szempontból jogos kivánság-e, mennyiben teljesitheto, mennyiben nem, de mondjuk, hogy betiltják a 60—70 ezer drb szerb szarvasmarha behozatalát, — lehet, hogy előadó számitása szerint Magyarország a feleseget eltudja helyezni, de vajjon lehet-e arra gondolni, hogy Magyarország még nagyobb feleseget el tud helyezni; vajjon nem-e kivánatos, hogy Magyarország több és több ál'atot exportáljon.

A harmadik ok előadó szerint az, hogy nincs ezidőszerint biztos piacz s nem igen akad vállalkozó, ki huskiviteli telep létesitésébe belemenne. Szóló ugy tudja, hogy midőn valami industria megteremtéséről van szó nálunk, akkor ennek piaczot kell teremteni. Ez elvégre a privát vállalkozás feladata s miután nincs kizárva, hogy akad vállalkozó, miért helyezkedjék az „ÖMGE." azon álláspontra, hogy az ilyen vállalkozás ne részesitessék támogatásban. Szóló nem tartaná helyesnek ab ovo azt az álláspontot elfogalni, hogy az ilyen vállalkozás abszolute nem kecsegtet semmiféle kedvező kilátással s hogy ez oly vállalkozás, amely nem érdemli meg semmiképpen a támogatást.

Szóló nem akar kiterjeszkedni, hogy milyenek legyenek a létesitendő telepek. Hogyha sertéskiviteli vágóhidak létesülhetnek kicsinyben szövetkezeti alapon, akkor nem tudja szóló belátni, hogy miért ne lehetne szarvasmarhákra nézve is kiviteli vágóhidat létesiteni, hogyha vállalkozó akad.

Szóló azt kéri a szakosztálytól, hogy ne fogadja el előadónak azon konkluzióját, hogy a szarvasmarhahus-exportot biztoztositva nem lehet látni, mert most nem rögtön létesitendő telepekről van szó, hanem a jövőre való berendezésről, amikor a kereskedelmi és vámszerződések egész uj alapot fognak teremteni.

Hogy vajjon egyáltalán konkurrenczia-

képes-e a magyar áru más külföldi, nevezetesen az amerikai áruval szemben, erre nézve nem tudja szóló, történtek-e egész tüzetes számítások. Abbó', hogy Magyarország nem vitt ki hust oda, nem lehet még következtetni, hogy nem volna képes reuzálni. Komoly kisérletek erre nézve nem történtek s ha 1894-ben, midőn a határzárat életbeléptették, azonnal megtéttetek volna a lépések, kérdés, vajjon nem-e lehetett volna a piaczokat továbbra is megtartani, amelyeken ezelőtt domináltunk. S ámi erre nézve komoly kisérlet nem történt, kétségtelen, hogy ma sokkal nehezebb a helyzet, mert ma másoktól kellene elhóditani a piaczot.

Hogy a konkurrenczia nincsen kizárva a limine, amellett szól mégis néhány körülmény, p. o. az ujabb időben a sertésszalonna-bevitel Németországba örvendetes módon emelkedik; beigazolást nyert, hogy a jelenlegi magas árak mellett a sertésszalonna tud konkurrálni Németországban, tehát legalább is egy hustermék képes piaczot hóditani.

De vegyük Dániát. Hisz ez is külföld Németországgal szemben s még is folytonosan alkalmazkodva a fokozatosan nehezitett korlátozáshoz, nemcsak képes volt fentartani bevitelét, de sőt folytonosan fokozza azt Németországba s 1898-ban Dánia 100,000 métermázsát importált s a sertéshusbevitel is rendkivüli fellendülést vett és tény az, hogy megfelelő szivességgal a mai rendkivüli nehéz viszonyok között is Dánia képes volt Németországban Amerikával konkurrálni.

Jeszenszky Pál előadó: Nem volt képes, mert Németországba sertéshust nem is vihet be.

Dr. *Hutyra* Ferencz: Midőn ezen fontos kérdést tárgyaljuk, tekintettel kell lenni arra, hogy a mai viszonyok lényegesen változhatnak a jövőt illetőleg s ma előre jósolni teljes lehetetlenség, mert minden számitást megdönthet majd a létesülő kereskedelmi szerződés. Minden attól függ, hogy fentartják-e az egyes országok a legtöbb kedvezmény klauzuláját, kérdés, hogy a magas vámtétel továbbra is megmarad-e s e szempontból bele lehetne illeszteni a határozati javaslat 1-sö pontjába, nemcsak azt a kivánságot, hogy lehetőleg magas beviteli vámok állapittassanak meg a mi tarifánkba, hanem oda kellene törekedni, hogy Németország velünk szemben mérsekelje a magas vámtételeket.

Ezekre a megjegyzésekre akar szoritkozni s midőn a határozati javaslatot elfogadja, ezekkel kéri kibóviteni.

Löherer Andor: Előadót szép tanulmányáért nagy elismerés illeti meg s szóló teljesen bele tudja magát élni előadó felfogásába. Szóló azonban szükségesnek tartja, hogy a szakosztály ne állapodjék meg a határozati javaslat mellett, mely a mai napon elő nem készitett helyzetből folyik, miután a mai állapot a jövőben gyökeresen megváltozhatik.

Szóló várta volna azon módok megvilágitását, melyek mellett lehetséges volna németországi huskivitelünk megerősödése, mert hogyha Amerika megtalálja a módját, akkor ugyanazon a módon elérhetjük mi is. Ez mindenesetre további tanulmány tárgyát kell, hogy képezze.

Előadó határozati javaslata nemcsak e szakosztályt, de a közgazdasági szakosztályt is érdekli s azt hiszi, hogy e javaslat módositása olyan irányban, mint azt dr. Hutyra kiemelte, hogy a szarvasmarhahusviteli telepek is létesitessenek, nemcsak azért kivánatos, hogy ezeknek momentán haszna legyen, hanem hogy a külföld lássa, hogy mi bevagyunk rendezkedve s nem szolgáltatjuk ki magunkat a külföld kénye-kedvének.

Forster Géza: Nem kiván e fontos tárgygyal egész terjedelmében foglalkozni, s csak előadó javaslatának egy részére terjeszkedik ki. Magyarországon nagy hiba, hogy folytonosan külföldi exportról álmodoznak mezőgazdasági és ipari köreink anélkül, hogy a belföldi szükséglet kielégitéséről gondoskodnának.

Nagy hiba, hogy nem azon gondolkoznak, hogy magunkat lássuk el jóminőségü terménynyel, hanem mindig a külföldre gondoluak. A husértékesités kérdésében is fontos volna, hogy Magyarország jó hussal való ellátása megkönnyitessék, mert mit látunk ma? Azt, hogy Magyarországon a vidéken lakó értelmesebb osztály sem képes magát ellátni jó minőségü hussal, mert a falusi mészáros nem vág az ő szükségletének megfelelő marhát, hanem többnyire silány minőségüt. Szóló ezen szempontból fogja fel a kérdést. Elsősorban igyekezzünk itthon a belföldi szükséglete kielégiteni és kellő mederbe irányitani; ennek egyik akadálya a vágóhidak hiányában rejlik. Ma senki nem rendelhet egy városból sem könnyen hust, legfeljebb egy mészárosnak fordulhat a vidéki értelmesebb elem, de közintézményhez nem fordulhat; a fővárosból sem vitetheti a hust, mert itt sincs kitől, de különben is a fővárosban azt, hogy a fogyasztási adó és egyéb költségek terhelők s igy tehát a husnak drágábbnak kell lennie, mint egy vidéki központban lehetne. Hogy ha a vidéki központokban oly vágóidak létesülnének, amelyek ellátnák a környéket, a vármegyéket, fürdőket, ez jövedelmező foglalkozás volna; de ha létesülésének is, akkor is nagy akadály van a tarifa-kérdésben. E tekintetben több izben szorgalmaztuk az agrikol-tarifák életbeléptetését, melyek mellett könnyebben volna a hus szállitható, mert a mostani tarifa szerint a szállitás lassu, nehézkes és drága, a postáról pedig ki van zárva. Ha az agrikol tarifákat a kereskedelmi miniszter behozná, akkor olcsóbbá volna téve a szállitás és csomagolás, s könnyebbé téve a kezelés.

Mivel a husértékesités kérdése egy nagy lépéssel menne előre az agrikol-tarifák behozatalával, javasolja a szakosztálynak, hogy előadó inditványához csatoltassék a következő pont:

hogy a belföldi husszükséglet kielégitését a szakosztály elsőrangu követelménynek tartja s e czélra csakis az agrikol-tarifák behozatala utján lehet hathatós befolyást gyakorolni.

Sós Ármin: Elismeri, hogy a versenyt a szarvasmarháknak külföldre való tekintetében fel nem vehetjük, mert nemvagyunk rá berendezkedve s a szállitásra az eszközök nincsenek meg s a berendezkedésre nézve sincs meg nálunk a vállalkozási kedv. Osztja azonban Hutyrának azon nézetét, hogy miért ne lehetne jövőre a helyzeten változtatni. Németország időközben beláthatja, hogy maga nem birja hussal ellátni fogyasztását és akkor nekünk lehetne komolyan huskivitelre gondolni.

A sertéshusértékesitésre és kivitelre nézve itt felhozattakra vonatkozólag megjegyzi, hogy az árak magasak és nem lehet versenyezni Németországgal, de hogyha a szalonnát jobban megfizetik, akkor nem látja be azt, hogy miért ne lehetne piaczot teremteni. A sertéskiviteli, jobban mondva feldolgozó telepek létesitését helyesli.

A müzsir kérdésére ugy tudja szóló, hogy a földmivelésügyi miniszter hozott egy rendeletet a müzsir elárusitására, de nem korlátozhatja annyira az amerikai müzsir behozatalát, hogy az velünk ne versenyezhessen. Előadó nemcsak az amerikai élelzsirt, de a müzsirt is megadóztatni kéri; ez szóló szerint egy adóztétel alá helyezendő a természetes zsirral s az amerikai müzsir, ha oly vámtételek alá helyeztetik, mint a természetes müzsir, akkor a tisztességtelen verseny korlátozva lenne. Különben szigoru intézkedéseket kellene felvenni a jövő kereskedelmi szerződések alkalmával oly irányban, hogy a vámhatáron szigoru vizsgálat alá vétessék e termény.

Előtte szóló azon megjegyzésére, hogy mi nem igyekszünk a belföldi termékeknek piaczot teremteni idehaza, röviden csak azt jegyzi meg, hogy szerinte a gazdasági egyesületnek kellene odahatni, hogy a hussértékenyésztés felkaroltassék, melyből jobb füstölt árut lehet készíteni.

Sierbán János: Kérdi, vajjon a szakosztály jelen ülésén kivánja-e az egész kérdést megvitatni. Szerinte lehetetlen az előadó nagyfontosságu jelentésének és tanulmányának, mely oly nagy szabásu kérdéseket ölel fel, ezen egy ülésen való alapos megvitatása. Mértóztassék ezen kérdéseket részletezni és mindenik kérdést alapos megvitatás tárgyává tenni. Szóló ezért mégis röviden a tárgyhoz szól, melyet nagy előszeretettel tanulmányozott épugy, mint előadó.

Azt látjuk, hogy feleslegünk van sertés- és marhahusban, fonáksag tehát, hogy miért jön be hozzánk máshonnan előállat, a mikor fölöslegünket, ugy szarvasmarha, mint sertéshusban nem vagyunk képesek odakint értékesiteni. Láttuk, hogy Németország mint bánik el a beviteli államokkal az általa felállitott rendszabályokkal.

Szóló természetesnek tartja, hogy Németország azon államokat fogja kedvezményben részesiteni, amelyektől ő is kedvezményeket nyer. Mit fogunk mi neki adni, hogy ő is megengedje a husbevitelt. Szóló azon sikareniákra hivatkozik, amelyeket Ausztria támasztott, mig az uj állatforgalmi egyezmény élethe nem lépett. Szerinte Ausztriában jövőben is mindent elfognak követni, hogy előállatkivitelünket lehetetlenné tegyék. Ez természetes, de nem szabad felednünk, hogy az állategészségügyi egyezmény olyannak minősittetett, hogy az az egész kiegyezéssel áll, vagy bukik, ha tehát állatforgalmi egyezményünk bukik, bukni fog a kiegyezés is, s akkor tudni fogunk oly rekompenzációkat adni Németországnak, hogy beereszt bennünket a hussal.

Németország folyton ránk van szorulva hus tekintetében s Boysen számitásait, melyeket előadó behatóan ösmertetett, nem fogadja el szóló, mert nagybani szállitásnál nagy az eltérés. De szóló egyebekre tekint. Németországban mindtöbb hust fogyasztanak el s az árak emelkednek, hogyha megforditva volna, akkor kellett volna tulkinálatnak beállani és csökkenőleg hatni az árakra. Foglalkozni kivánt előadónak a szerb állatbehozatal megtiltását czélzó javaslatával. Hogyha Budapesttől kitiltanánk a szerb marhát, akkor nem érnénk el mást, mint azt, hogy a gazdák nem hoznának addig a budapesti piaczra, mig a fogyasztóközönség azt drágábban meg nem fizetné. Szerinte vagy jogosult a hus-ár, vagy nem. Hogyha jogosult, akkor fölebb kell emelni az árakat, hogy az elsőrendű hizóanyag értékesülhessen. Hogy a budapesti közönségnek kell-e jobb hus, ez más elbirálás tárgyát képezi, de szóló hangsulyozza, hogy a budapesti fogyasztóközönség nem birja megfizetni a jobb árat.

Az amerikai zsirra és ennek a fogyasztásban való korlátozására nézve az a mód volna a legmegfelelőbb, hogy mindenhol kivolna irva az elárusitásnál, hogy milyen alkatrészekből áll a termék. Aki tehát megveszi tudja, hogy mit vásárol, de ezt nem lehet az 1895 ik évi 46-ik törvényczikk és végrehajtása tárgyában kiadott földmivelésügyi miniszteri rendelettel szabályozni, minthogy azonban régen készülőfélben van a tápszertörvény, amely jelenleg a közegészségügyi tanácsánál fekszik, e tekintetben tehetne valamit az egyesület, hogy a tápszertörvény meghozatalának sürgősségét propoálja tehát vegye fel a szakosztály a határozati javaslatba.

Emődy József elnök: A felszólalások azon részére reflektál, mely a kérdés tárgyalásának eloldázását, vagy elnapolását óhajtja. Jelzi, hogy a szőnyegen levő tárgy elintézése azért is sürgős, mert ez egyuttal a szövetségi nagygyűlés tárgysorozatába is felvétetett. Kéri a szakosztályt, hogy a kérdés tárgyalását folytatni sziveskedjék.

Forster Géza: Reflektál *Sas* Ármin azon felszólalására, melyben a hussertés-tenyésztés forszirozását emlitette. Itt nagy zavarban vannak a gazdák, mert a hus-sertés értékesítése Magyarországon nehézségekbe ütközik. Azok, akik eddig Magyarországon hus-sertést tenyésztettek, nem birták azt eladni. Itt a hiba abban rejlik, hogy a budapesti hentesek nem vásárolják a hus-sertést, mert a budapesti fogyasztásban nem keresnek a sonkaszerű czikkekben többet 2 kilósnál, a hus-sertést pedig nem lehet méret szerint tenyészteni. Tessék a budapesti henteseknek megvenni a Magyarországon tenyésztett hus-sertést s akkor javulni fog a helyzet, mert most akárhány gazda van Magyarországon, amely hus sertéseit nem tudja eladni.

Orváthy Pál kérdi előadót, hogy a sertésvész pusztít-e Dániában vagy nem, mert ez nagy különbséget tesz a viszonyok összehasonlításánál.

Jeszenszky Pál előadó a kérdésre válaszolva felemliti, hogy Dániában is van sertésvész, de csekélyebb mérvben, mint nálunk. Miután azonban élősertés-kivitelről ott nincs szó, így e kérdés összehasonlitás tárgyát nem képezheti.

Részletesen reflektál ezután előadó a felhozottakra: s mindenek e'ött Sierbán azon inditványára, hogy a javaslat pontonként tárgyaltassék, megjegyzi, hogy a szakosztály egy ideiglenes bizottságot küldött ki javaslattételre a huskivitel kérdésében s a benyujtott javaslat képezi a bizottság megállapodását. A mult évi nagygyülés által e kérdés az idei nagygyülésre a tárgysorozatba kitüzetett, e nagygyülés elé tehát egy részletes javaslatot kell tenni s ez az indoka annak, hogy a kérdés tárgyalása el nem napolható.

A javaslat egy pontja az amerikai zsirbehozatal megnehezitését javasolja. Ez az egyesület régi álláspontja. A műszirról is egy régebbi határozata van az egyesületnek ugyane szakosztály javaslata alapján, e pontokat tehát további vita tárgyává tenni felesleges.

Két kérdés képezheti csak voltaképen vita tárgyát: 1. hogy létesittessenek-e szarvasmarhakiviteli vágóhidak, van-e azokra szükség, vagy nincs? 2. Létesittessenek e az Ausztriával való relációban sertéskiviteli vágóhidak vagy nem? Szóló nem tartja ezidő szerint a viszonyokat olyanoknak, amelyek szarvasmarhakiviteli vágóhidak létesitését szükségesekké, indokoltakká és megengedhetőkké tennék. Szólót nem győzte meg Hutyra azon felszólalása, hogy miért ne konkurrálhatnánk mi a külföldön Amerikával és a többi beviteli államokkal. Hát mi nem konkurrálhatunk, mert nem tudunk ugy berendezkedni, mint Amerika, ahol óriási telepek ugy kezeltetnek, hogy a teleptulajdonosok állitása szerint csak egyetlen egy dolog van, amit ők nem tudnak értékesiteni és ez az állat bőgése, minden egyebet értékesitenek és még igy is aláig tudnak reuzálni. Hogyha a kereskedelmi szerződések alkalmával lehetséges lesz lépéseket a vámtételekre, akkor a versenyt talán fölvehetjük.

Szóló fentartja azon propozicióját, hogy egyelőre vámküföldi kivitelre alapitott nagyobb sertésvágóhidak létesitésének szüksége fennnem forog, de hangsulyozandónak véli, hogy ha Németország és Ausztria a jelenlegi élőállatbeviteli intézkedéseknél szigorubb és megnehezitőbb eljárásokat léptetne életbe, igenis akkor elérkezettnek látjuk az időt a huskivitelre való berendezkedésre, egyelőre azonban, maradjunk a státus quónál. Sierbán nehézséget lát a szerb állatbehozatal eltiltásában. Szóló csodálkozik a felett, hogy régebben Sierbán épen az ellenkező álláspontot vallotta, t. i. hogy a szerb állatbehozatal betiltása kivánatos és indokolt. Egyébként az „OMGE."-nek a szerb állatbehozatal eltiltása tekintetében már határozott álláspontja van s a vámkérdés tárgyalására folyó évben összehivott rendkivüli nagygyülés fehétlenül kivánta a behozatal megszüntetését. A szakosztálynak a nagygyülés ezen álláspontját figyelembe kell venni és ezen nem változtathat. Előadó azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a szerb állatbeviteli betiltásától nincs okunk félni; lehet hogy felfognak menni az árak, de az áremelés rekompenzácziót fog találni a hus jobb minőségében. A Forster által felvetett eszméket az agrikol-tarifák behozatala tekintetében szóló helyesli.

Küssler Henrik: Mint az albizottság tagja hozzájárul az előadó javaslataihoz. Elismerését nyilvánitja előadónak szép munkálatáért, de egyuttal ismétli, az albizottságban felhozott aggályait a szerb szarvasmarha behozatala dolgában. Ideális állapotnak tartaná szóló is, ha a szerb marhát Magyarországból egyszerűen ki lehetne tiltani, azonban aggályiyai vannak arra nézve, hogy azon esetben, ha a szerb marhát egyáltalában kitiltjuk, a szerbek mai szigoru marhabállományukat javitani fogják és exportképességre törekszenek s marháiknak okvetlen piaczot fognak keresni s igy nem a külföldön esetleg Ausztriában is konkurrenczát fognak okozhatni. És ekkor a négy arany forint vámot és a magyar vasuti és budapesti tartási és fogyasztási költségeket is elfogják veszíteni. Tehát ezen eljárásnál a legnagyobb óvatosságra van szükség és nem kételkedik szóló abban, hogy a földmivelésügyi kormányzat ezen kérdésnél a helyes utat megfogja találni és ha a szerb marhabehozatal továbbra is megengedné, azt csak megfelelő ellenszolgálmányok mellett fogja tenni.

Megjegyzi szóló, hogy a szerb kormány mostanában felállitott egy sertésvágóhidat, Belgrádban, ahol német és dán vállalkozók már egy hét óta hetenként 5000 drb sertést levágni és exportálni vannak kötelezve, ami azt bizonyitja, hogy a szerbek érdekeiket védeni fogják.

A Forster igazgató által felvetett kérdésre, megjegyzi szóló, hogy Budapesten azért nincs olcsó és jó hus és azért nem kapnak a magyar tenyésztők és hizlalók Budapesten megfelelő árat és a mészárosok legtöbb része is azért nem tud zöldágra vergődni, mert a hetenként itten elfogyasztott háromezer darab marha kiméréséivel 567 mészáros foglalkozik, igy tehát egy mészáros átlag csak 6 darabot vág hetenként s ez a csekély szám azt a nagy rezsiköltséget, ami egy mészárszék fentartásával van összekötve, nem birja ki. Ezek a viszonyok csak akkor fognak javitani, hogyha a mészárosok maguk közt egy nagy vágó dát állitanak fel es ezáltal a rezsi költségeket apaszják és csak mint huskereskedők fognak működni.

Sierbán János: Még egyszer kijelenti, hogy a kérdés még nincs a mai tárgyalással kimeritve, kéri tehát a tárgyalás folytatását. Előadó arra hivatkozott, hogy szóló most eltiltétes állásponta helyezkedett a szerb marhabehozatal eltiltása tekintetében régi álláspontjával. Szóló előbbi felszólalásával csak a budapesti behozatalra vonatkozóg tett emlitést a határszéli forgalomról, melyet most is eltiltatni óhajtana, nem szólott.

Dr. *Hutyra* Ferencz felszólalásában csak arra törekedett, hogy kimutassa, miszerint nem indokolt, hogy azon felfogás gyökeret verjen, hogy ne törekedjünk szarvasmarhaukivitelre. Hisz előadó is tanulmányutjáról irott jelentésében jelzi, hogy jó volna gondoskodni arról, hogy huskivitelünknek utat nyissunk és erre az eszközöket és módokat keressük. Azt gondolja szóló, hogy nem is kellene gondolni ezen kivitelre, de amennyiben megszoritanák élőállatkivitelünket, akkor lehetne a huskivitellel reuzálni és ennek folytán helyesebbnek tartja, hogyha a határozati javaslat ugy szövegeztetik, hogy az nem mondja ki, miszerint ma a huskivitelre való törekvés nem indokolt.

Löwy Mór és *Sierbán* János felszólalása után

Emődy József elnök megjegyzi, hogy a vita oly tére ment át, melyre nem kellett volna térnie, mert a szerb marhabehozatal tekintetében az „OMGE." és a szövetség már határozott álláspontot foglalt el, melyen változtatni nem lehet, a vita ezen része tehát tárgytalan. Különben azon felszólalásokra, amik itt a budapesti husértékesitési viszonyokról elhangoztak, megjegyzi, hogy szóló figyelemmel kisérte, a bécsi piaczot, s tapasztalta, hogy ott a legszegényebb mészáros is a jobb minőségű marhát vásárolja, amely mellett inkább megtalálja számadását, mint a silány szerb marha mellett.

Szégyenletes állapotnak tartja Magyarország fővárosára azt, hogy Bécsből kell hozatnia a jóminőségü hust, mely mitőlünk került oda élőállapotban. Szóló azt tartja, hogy Sierbánnak aggodalmai tulzottak s csakis azért szólalt fel, mert a szerb marhabehozatal kérdésében az „OMGE."-nek preczizen formulázott álláspontja van.

Még egy kötelességet teljesit. — Előadó a külföldön végzett tanulmányutjáról egy kiváló szorgalomra és széles látkörre való jelentést nyujtott be Darányi miniszternek. — Szóló figyelemmel olvasta el ezt a művet, mely a husértékesités kérdésével igazán szakszerűen foglalkozik, a hazai és külföldi viszonyokból logikusan vonja le a konzekvencziákat, miért is szóló azt hiszi, hogy a szakosztály véleményének ad kifejezést akkor, midőn előadónak alapos és értékes munkálatáért a szakosztály köszönetét és elismerését jegyzőkönyvileg nyilvánitja. (Helyeslés.)

Előadó javasolja a szakosztálynak, hogy a határozati javaslatot azzal terjes ze a nagygyülés elé, hogy az abban foglaltakat elvben elfogadja, de a részletekre nézve a szakosztály fentartja magának a jogot a további tárgyalásra, mihez a szakosztály hozzájárult.

Az OMGE. egy éve.

A napokban bocsájtotta közkézre az OMGE. rendes évi jelentését, amelylyel nemcsak saját sáfárkodásáról számol be, hanem hiven visszatükrözi az év közgazdasági eseményeit is. Két részre lehetne osztani ezt a jelentést, egyiknek czime volna: *a harcz*; a másiké: *a munka*. S az első fejezet, az igen érdekes, mert küzdelmes évre tekinthetünk vissza.

A háboru legnagyobb oka a *buza* volt. A buza értékesités kérdései közé tartoznak: az őrlési forgalom, az idegen buza szerepe a tözsdén, a szabadraktárak, a fedezetlen gabonahatáridőüzletek, leszállitott tözsdei sulyegység és a gabonaelővételek. Mind meagannyi összeütközési pontok voltak ezek. A buzát nem elég termeszteni, azért verekedni is kell. A lefolyt küzdelmek konkrét eredményei közismertek. Az őrlési forgalmat törülték, az idegen buza tözsdei szerepét korlátozni fogják s a gabonahatáridőüzlet reformálására a hajlandóságnak legalább némi jelei mutatkoznak; végre a gabonaelővétel törvényes szabályozása munka alatt van. Ez is valami. A többi megmaradt nyilt kérdésnek.

Másik pörös kérdés a *bor* volt. Ezt a pört megnyertük a hamisitók ellen — papiroson; a héjjal állitólag meglánczoltuk, de ki adja nekünk vissza csirkéinket, ki támasztja fel a pancsolók által

tönkre tett hitelét a magyar borkereskedelemnek?!

Harmadik pörünk tárgya a *hus* volt. Emiatt a OMGE. eloszór is a szerb állatbehozatallal, azután a fővárosi marhavásártér huspénztárával került ellentétbe, amely amellett, hogy a szerb behozatalt mesterségesen pussirozza, költséges és körülményes közvetítésénél fogva sem felel meg a gazdák kívánságainak. De sajnos, a fováros védi ennek az intézménynek a hibáit is; megmaradt tehát ez is nyilt kérdésnek.

Legnagyobb lesz mind e pörök között az, amely már megindult és a *vámpolitika* körül fog lefolyni. Az OMGE. volt az első az összes közgazdasági tényezők között, amely sikra lépett; de ezzel már a komoly munkálkodás fejezetét nyitotta meg. A kidolgozott agrár vámtarifa nagy tanulmány eredménye, és egymaga egész munkaprogramm, mert a vámpolitikával az értékesítés összes vitás kérdéseibe egyszerre kellett belenyulni. Román buza, olasz bor, szerb marha mind visszadöbben a magas vámok előtt és tiszta a piacz. Ez a vámpolitika hatalmas seprő, mely egyszerre tisztit, csakhogy aztán hatalmasan meg is kell fognunk ennek a seprőnek a nyelét.

Az eredményes munkálkodás terén Gazdák Biztosító Szövetkezetére is rá kell rámutatnunk, melyet az OMGE. hívott életre. Sokan azt hiszik, hogy gyenge szövetkezet, mert nem folyam módjára indul meg, de mi azt mondjuk, nem kell félteni, mert mint forrás tisztán csörgedez. Néha szerény meggondoltsággal is czélhoz lehet jutni.

Egész sereg olyan kérdést lehetne most elsorakoztatnunk, amelyekkel az OMGE. foglalkozott, lendületet adott nekik vagy korlátot vont eléjük. Ime: a telepités, idegenek birtokvásárlása, a középbirtokos osztály rekonstruálása, gazdahitel, iparpártolás, gazdatiszti jogviszony, szövetkezeti sertésvásárpénztár, gyapju és heremagaukciók, magközvetités, védekezés amerikai lóhere és zsir beözönlése ellen stb., mind oly kérdések, amelyekben az OMGE. kezdeményezőleg, irányitólag, vagy véleményadólag szerepelt; szakoszlályai figyelmét a gyakorlati életben felmerült panaszok, kívánságok legapraja sem kerülte el, tanuk erre köteteket kitevő jegyzőkönyvei s azok a mozgalmak, amelyek nekünk egész éven keresztül anyagot adnak az írásra. Emellett rendezett versenyeket, kiállitásokat, előadásokat, könyveket adott ki: röviden az egylet működése maga volt az élet. Kicsiben rajta keresztül vonult el a magyar mezőgazdasági élet egy esztendős kúzdelmes sorsa. Anyagilag erősödött, tagjaiban gyarapodott, az érdeklődés iránta nőtt s amint szaporodtak ellenségei, épp ugy szaporodtak jóbarátjai is. Ez a legjobb nyereség, mert az életnek ilyennek kell lennie. Küzdenie kell, kisembernek kicsit, mig nagy ember és nagytényező békét sohasem élvezhet.

De nyugodjunk meg; az OMGE. az örök harczot nem proklamálja. Ez nem végczél, csak kényszer. Végczél a tökéletesedés minden helyes utján a harmonia, a *kiegyenlités*. Ehhez is közeledtünk. A gazdaközélemény világitani kezd, ennek a világosságnak melegitő és termékenyitő ereje van. Ennél a világosságnál megismerjük közös feladatainkat, megismerjük egymást és aztán nem a gyenge ember mohó kapkodásával, hanem az erő öntudata által biztositott nyugalommal és megfontoltsággal haladunk előre. Az óriás elől aztán ha jó uton halad, inkább kitérnek és nem kell senkit eltipornia. A béke legfőbb biztositéka mindenütt a *szervezett erő*.

De nehogy elbizakodjunk. Ami sikerre eddig rá lehet mutatni, az a kormány jóindulatával egy lapra irandó. Nagyrészben Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszternek köszönhetjük, hogy a gazdatársadalom bizalmat nyert, talpra állt és szerephez jutott. Darányihoz azért olyan őszinte köszönetet adresszálhatunk, amilyent még aligha kapott földmivelésügyi miniszter. Az OMGE. elnöke, Dessewffy Aurél gróf ritka tapintatos vezetésének érdeme előtt pedig nemcsak a gazdaközönség, de bizonyára az ellentábor is kalapot emel. Egyébiránt arról az erélyről, buzgalomról és kitartásról beszélni, amire az adott nehéz viszonyok között szükség volt; ez nem a mi feladatunk. Itéljen e fölött a megbizásokat osztogató nagy gazdatársadalom.

Az OMGE tehát egy évvel ő kegelőbb lett és most is ifju hévvel tele. Kleopatra 60 éves korában hóditotta meg Antoniust és valószinüleg a legtöbb irigye is ekkor volt. A hatvan évet már meghaladtuk, az irigyek is megvolnának: mintha itt volna az ideje, hogy a gazdatársadalomból kialakuljon a nagy hódító gavallér: a megnyert közvélemény, és frigyre nyujtsa kezét. Miker a két kéz igazában összecsap, attól fogva aztán nem azt fogjuk megirni, hogy mit *akartunk* tenni, hanem, hogy mit *tettünk*.

B. B.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: **Hensch Árpád.**

Bérlő által végzett mveletek megváltási ára.

J. S. ur a következő kérdést intézte a *„Köztelek"* szerkesztőségéhez:

Jelenlegi 450 holdas bérletem 1897. év január 1-én vettem főbérlőtől albérbe, azon kikötéssel, hogy mindkét fél 4 év lejárta alkalmával felmondhat. Mi most békességben kölcsönösen felmondottunk, tartozik tehát főbérlő mindent átvenni, ép ugy mint én 1897 januárban átvettem. *Kérdésem* tehát az, *mily áron számíthassák az 1898. évben 35—40* (2 ökrös 8—9 sukkos hosszu szekerek) *szekérrel megtrágyázott 68 hold* (1200 □-öl) *föld*, miután a trágya még csak most fog legjobban dolgozni? Továbbá 1899-ben szintén holdanként ennyi trágyával megtrágyázott 79½ hold, végül 1900-ban kukericza után (érett még juliusban kihordott és lefő'dett trágya 1000 szekér) és bükkönyt alá megtrágyázott 57¼ hold (1200 □-öl)? Utóbbiba őszi buza van vetve. Továbbá, mely áron számíthassák az általam 1.00. évben elvetett 20 hold (1200 □-öl) lucernás? Előbbi buzával, utóbbi árpával vetve.

Mily átadási áron számítsam az 1900. évben őszi vetés alá mivelt szántást, mely összegen a *kétszeri* és *háromszori* szántással együtt 273 hold (1200 □-öl)? (nálunk itt a gyár mellett egy 2 lóval fuvaros naponta 3—4 frtot keres). Mily áron számittassék 109 hold buzavetés géppel történt elvetése a boronálása nag nélkül? Mily áron számittassék 27¼ hold rozsvetés kézzel történt elvetése és boronálása nag nélkül? Végül mily áron 4, sőt 6 ökörrel 14" mélyitő ekével. Czukorrépa alá legkevesebb 8"—10" mélységre szántott földnek holtja??

Még megjegyzem, hogy a trágyakihordásnál az ökrös fogatok naponta 3-at térnek, mig lovasok 4-et térnek.

Valóban csodálkoznunk kell azon, hogy egy bérlő, aki esetleg másnak átengedendő és nagy költséggel járó mveletek megváltási ára iránt nem szerez magának a haszonbéri szerződés megkötésekor biztositékot, mivel ilyen gazdasági mveletek ára és értéke vidékek szerint oly különböző, hogy a helyi viszonyok ismerete nélkül ezeket pontosan megállapitani nem lehet, sőt a helyi viszonyokat alaposan ismerő gazdák is ugyanezen mivelet, pl. a trágyázás értékét nagyon különbözően szokták taksálni.

E-eket előrebocsátva a felvetett 8 kérdésre itt csak hozzávetőleges, inkább csak általános tájékozásul szolgáló választ adhatunk.

1. Az 1898-ban megtrágyázott 68 holdnál feltételezzük, hogy ezen trágyázás után a bérlő 3 termést nyert, melyek a trágya javát, elfogyasztották s igy téved abban az albérlő, hogy ez a trágya csak mo t fog legjobban dolgozni. Hogy azonban ebből a trágyából mennyi áll még most a földben rendelkezésre, azt senki sem tudja pontosan megmondani, mivel ezen kérdés eldöntésénél nagyon számos körülmény közbejátszik, u. m. a talaj minősége, a termelt növények és azok termései.

Általában feltételezik, hogy homokos agyagtalajon az istálló-trágya hatása 4 évre terjed és hogy a vetések az első évben 40%-át, a második évben 30%-át, a harmadikban 20%-át, a negyedikben 10%-át veszik föl a trágyában foglalt növényi tápanyagoknak.

De szentirásnak ez nem vehető. Hogy ezt a kulcsot alkalmazhassuk, a trágyázás költségét kell ismernünk. A kérdés szerint m. holdanként 35—40 szekér trágya alkalmaztatott, ami aránytalan sok, mert normális viszonyok közt 15—20 fuvart alkalmaznak csak, tehát félannyit. Egy szekér trágya ára 2—5 korona között váltakozik s ha a legalacsonyabb tételt alkalmazzák, lenne 35 szekér trágya értéke 70 korona, amihez még a kiszállítás költsége járul. A kérdésben közölt adatok szerint egy kettős ökrös fogat napi költsége 5 koronára tehető és naponként 3 fordulót feltételezve egy hold betrágyázásához 12 ökörfogat szükséges, ami (12×5) 60 korona költséget okoz s amiben már a trágyafelrakás és teregetés költsége is benfoglaltatik.

Egy magyar hold betrágyázásának költsége e szerint a következő:

1. 35 szekér trágya a 2 K. = 70 kor.
2. 12 fogatnap à 5 K. = 60 kor.

Összesen 130 kor.

Minthogy ezen trágya értékéből a 3 termés levétele után fenti kulcs szerint csak 10% maradt vissza, a holdanként megváltás ezen 68 holdnál 13 koronát tenne.

2. Az 1899-ben megtrágyázott 79½ hold után csak két termést élvezett az albérlő, miszerint a trágya értékéből ennek 30%-a maradt vissza s igy holdanként $\left(\frac{130 \times 30}{100}\right)$ 39 korona lenne megtérítendő.

3. Az 1900-ban bükköny — valószinüleg zabosbükköny — alá megtrágyázott 57¼ holdnál az albérlő csak egy termést nyervén, a trágya értékéből neki ennek 60%-a vagyis

holdanként $\left(\frac{130 \times 60}{100}\right)$ 78 korona lenne megtéritendő.

Ellenben az 1900 juliusban kihordott és leföldelt 1000 szekér trágya értéke teljesen megtéritendő. De minthogy ez a trágya nem lett széthordva s így a ökörfogatok 4 fordulót tehettek, ennek megváltási ára a következő lehet:

1000 szekér trágya ára à 2 K. = 2000 korona.
250 ökörfogat, nap à 5 K. = 1250 „

Összesen ... ... 3250 korona.

Amihez azonban meg kell jegyeznünk, hogy a kérdésből nem tünik ki világosan, hogy ezen 1000 szekér trágya olyforman kihordatott-e, mint azt feltételeztük s amivel kapcsolatban tisztelt kérdéstevőinkhez azt a kérést intézzük, hogy *a kérdéseket lehető világosan sziveskedjenek formulázni.*

4. Az 1900-ban elvetett 20 hold löherés megváltásánál jogosan csak az elvetett mag ára, az elvetéssel járó költség és ezen két tételnek évi 6-os kamatja számítható föl, mivel albérlő ezt a földet 1900-ban buzatermelésre fordította s így hasznát vette. Épugy áll a dolog a 20 holdas lucernásnál s habár ezen két növény hasznát csak a föbérlő fogja élvezni, más kiköttések hiányában egyébre, mint vetőmag, munka és kamat megtérítésére nem kötelezhető, de a jelenlegi bérlőnek akkor jogában áll ugy a löherést, mint a lucernást leszántani.

5. A 273 hold · őszi vetés alá végzett szántás megváltási ára m. holdanként 6 koronában állapitható meg, mert ennyit szokás tényleg, sok helyütt egy 1200 □-öles hold megszántásáért fizetni.

6. A 100 hold buza elvetése és fogasolásáért — vetőmag nélkül m. holdanként 3 korona felszámitható.

7. A 27⁴/₄ hold rozsnak kézzel való elvetéséért és behoronálásáért holdanként 1·2—1·4 korona számitható.

8. A czukorrépa alá eszközölt mélyitő szántásért holdanként 15 korona számitható, megjegyeztetvén azonban, hogy az 5—8 pontpontban foglalt tételek megállapitásánál a tényleg felmerült költség a döntő tényező, minélfogva a között adatok inkább csak tájékozással szolgáljanak.

Hensch Árpád.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Petrolin-motorokról.

Ama nagy jelentőség, melyet a gépbajtóerő ma a mezőgazdaság minden ágában képvisel, a technikusokat már régen arra késztette, hogy a különböző hajtóerőket minél olcsóbban és mégis is biztosan tudják előállitani. Hosszas és sok irányba terjedő kisérletezés után végre egy oly anyagot sikerült találni, mely ugy az olcsóság, mint a praktikus élet minden más követelményeinek mindenben teljesen megfelel. Ezen anyag benzinhez pasonló, szintén a nyert petroleumból előállitott termék, az u. n. *petrolin.*

A petrolin 15° C. mellett 0·730—0·750 fajsulylyal bíró petroleumdesztilláció termék, mely ép oly tiszta és átlátszó folyadék, mint a benzin, csakhogy mivel fajsulya nagyobb, azért kevésbé illékony, mint a közönséges benzin, melynek fajsulya csak 0·690—0·710. Ezen anyag azután üzemanyagnak használva, teljes elégés mellett, a motor belsejében semminemű füstöt és kormot nem idéz elő.

Ugyancsak azért, mivel a benzinnél nagyobb fajsulylyal bir és igy emennél nehezebben illó, a munkahelyiségekben semmi kellemetlen szagot nem terjeszt és a munkaközökben elpárolgás által veszteséget nem idéz elő.

A motorkészités terén a legjobb hirnévnek örvendő Oberurseli motorgyár részvénytársaság tekintettel a Magyarországból és Ausztriából érkező tömeges rendelésekre, egy fióktelep létesitésére határozta el magát. Ot illeti az elismerés, hogy a petrolin-motorokat tökéletességük ily magas fokára emelte.

Nevezett gyár készitményei az u. n. *„Gnom"* rendszerűek és különösen precziz kivitelük és egyszerű kezelhetőségük által tünnek ki. Helyesen és elmésen szerkesztett elhelyezésük által e motorok a legszükebb helyen is felállithatok, a kényesebb alkatrészek teljesen fedett és zárt elhelyezése következtében a motorok még poros helyeken is alkalmazhatók, mindennemű kórus hátrány nélkül.

A motor önműködő olajozóval lévén ellátva, biztosan dolgozik és az olajhasználat is a minimumra van redukálva.

A most emlitett pontokban a petrolin-motor teljesen megegyezik az Oberurseli motorgyár eddig már előállitott *gáz-* és petroleum-motorjaival, csak egy különös petrolin elgázolával van ellátva. A *„Gnom"* rendszerű petrolin-motorok ugyanis, a hajtóerő előállításához szükséges anyagot, a petrolint, folyékony állapotban veszik fel, csakhogy a folyadékot egy bizonyos mennyiségű atmoszferikus levegő hozzákeverése által a motor belsejében szétfröcscsenik és az igy előállitott gázkeveréket *elektromos szikrával gyujtják meg.* A gázkeverék meggyujtása a czilinder belsejében történik, anélkül, hogy külsőleg, csak egy kis láng is mutatkoznék, ugy hogy teljesen láng nélkül dolgoznak, amiért is a petrolin-motorok üzeme teljesen veszélytelen.

A gázkeverék meggyujtása után, a gép működésbe hozatalára a lendkerék egyszerű forgatása teljesen elegendő s ha még tekintetbe veszszük, hogy a petrolinnak kitünő elégése következtében az égési termékek csak kismennyiségben halmozódnak fel a motorban, hogy annak tisztitása csak nagyobb időközökben és ritkán szükséges és ha tekintetbe veszszük továbbá azt, hogy a petrolin-motorok felállításához semminemű hatósági engedély nem szükséges, valamint kezeléséhez okl. gépész is felesleges, akkor ezen petrolin-motorok oly nagy előnyökkel birnak, hogy elterjedésük a legközelebbi jövőben nagyobb mértékben várható. De mindezektől eltekintve még olcsó üzem szempontjából is előnyösek e motorok, mivel ugyanis a petrolin miniszteri rendelet szerint motorczélokra adómentes s annak adómentes állapotban 100 kg.-ként 15 korona, a motorhajtáshozóra és lóerőnként 0·4—0·5 kg. szükséges, igy az üzem óra és lóerőnként 6—7½ fillérbe jönne.

Ezen Oberurseli motorgyár hasonló rendszer szerint *spiritusz-motorokat* is készit, minthogy azonban a spiritusz-motorhajtáshoz még nem élvez adómentességet, a petrolin-motor beszerzése előnyösebb.

E. M.

ALLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutyra Ferencz.

Sertésállományok befertőztetése gümőkóros tejgazdasági halladékokkal és az ellene való védekezés.

Statiszikai adatok bizonyitják, hogy a német szövetkezeti tejgazdaságok szervezésének idejével összecsik a sertések, főleg pedig az ilyen tejgazdaságokkal kapcsolatosan tartott sertésállományok gümőkóros megbetegedésének elterjedése, illetőleg a sertés-gümőkór perczentuális számának fokozatos emelkedése. A porosz vágóhidakon összeállitott statiszikai kimutatások szerint 1893-ban a levágásra került sertéseknek csak 0·6%-a volt gümőkóros, ellenben 1898 ban már 2·26%. A tejgazdaságok sertési között 60—70%-ban konstatálták a gümőkórt, sőt egy a mult évben leválásra került 31 db.-ból álló állomány minden egyes állatja gümőkóros volt. Kilencz db. oly mértékben, hogy egészben való elkobzásuk vált szükségessé.

E vázlatos adatok is mutatják, hogy a kilenczvenes évektől kezdve *a sertés-gümőkór rohamosabban terjed,* mint a szarvasmarhák gümőkórja. Ez a tény, valamint a sertések ma szokásos tartási viszonyai kapcsolatosan az állatok megbetegedési formájával, felkelteték az érdekelt körök figyelmét. Kitünt, hogy a szövetkezeti *tejgazdaságok felállításával és szaporodásával arányos az ott tartott sertések gümőkóros megbetegedése.* Az a körülmény, hogy épen ezen tejgazdaságok állományaiban mutatkozott oly magas megbetegedési százalék és hogy a tejgazdaságok *hulladékainak* — savó, soványtej, czentrifugaiszap stb. — feleltetése után mindsürübben jelentkezett e betegség, könnyen és biztosággal engedett következtetni a *fertőzés forrására.* Egyébként a betegség jelentkezési módja és lefolyása is utbaigazitott, most mig a szarvasmarhák gümőkórja esetén legtöbbször a lélekzőszervek megbetegedése és kóros elváltozása az elsőleges folyamat, addig a sertéseknél az emésztőszervek betegsznek meg először.

A sertéseknél tehát a *tápszerrel közvetitett* és a tápcsatorna utján történt fertőzésről van szó, amire a sertéseknél a leggyakrabban az állatalti nyirokmirigyek megbetegedése utal és csak másodsorban észlelhető a gyomor- és bélfodor nyirokmirigyek megbetegedése, ezek után a máj és tüdők, legvégül pedig az általános vérkeringés szervei betegednek meg.

Bizonyos arányosság van továbbá a *tejelő állatok tejelési időszaka* és a tejjel és tejtermékekkel, illetve tejgazdasági halladékokkal tartott sertések tuberkulózisa között is. Tavaszszal és nyáron a sertés-gümőkór százaléka a felével is emelkedett, az összzel és télen talált százalékhoz viszonyitva.

Kérdés már most, hogy milyen tej, illetve mely tejgazdasági halladékok és tejtermékek veszélyesek, mint a fertőzés terjesztői? Azok, melyek *tőgygümőkóros tejelőállatoktól származnak,* melyek gümőkóros váladékokkal vagy ilyenekkel szenynyezett bármely tárgygyal valami módon *beszennyezettek,* vagy pedig a gümőkór okozóját, a gümőkórbacillusát tartalmazó, tehát *fertőzött tejjel összekeverettek.* Tudományos vizsgálatok és gyakorlati tapasztalatok sokszorosan igazolták, hogy *főképen a tőgygümőkóros állatok teje felette veszedelmes.* Érdekes tudni, hogy tőgygümőkóros tehén tejének bizonyos mennyisége összekeverve egészséges tehéntej százeszerszeres mennyiségével, tehát erős higitás után is fertőzőképes. Ebből érthető, hogy a *tőgy gümőkóros, illetőleg az általános gümőkórban szenvedő tejelő állatok kiirtása* mindenképen indokolt.

Igen veszedelmes terjesztője a gümőkórnak a *czentrifuga dobjára tapadó iszap,* melyet szivesen és kiterjedten feletetnek sertésekkel és borjakk l. Ostertag ide vonatkozó vizsgálatai és ajánlata után a porosz földmivelésügyi miniszter 1898-ban elrendelte a *czentrifugaiszap elégetését* és e tényleg végrehajtásának szigoru rendőri ellenőrzését.

Kühnau hamburgi főállatorvos ez év április havában a hamburgi vágóhidon egy 80 drbből álló sertésállományban 76 drbot gümőkórosnak talált. E sertések *részben czentrifugaiszappal, részben nyers savóval tartattak.* Ez a példa egymagában is égetően követeli az eleségnek nyujtandó tej, tejtermékek, és tejgazdasági halladékok *pasteurizálását.* És ezzel

— addig is mig a tögy- és általános gümökóros állatok kiirtási munkája szélesebb mederben folyhat — a védekezés egy könnyebben keresztülvihető pontjához érünk, mert ma még messze tartunk attól, hogy az állatirtás tetemes költségei árán megtisztitsuk tejelő állatállományunkat a gümökórtól. Pedig a már fentebb említett rohamos emelkedése az állati gümökór perczentualis számainak sürgös intézkedést kiván, a baj helyes értelmezését és az ebből folyó okszerü védekezést.

Az okszerü és czéltudatos védekezés könnyebben ott indulhat meg, hol az illető betegség okozója, életviszonyai, a fertőzés utja és módja ismeretes. Megdönthetlen és ismételten beigazolást nyert tudományos kutatások alapján e téren helyes és biztos ismeretek állanak rendelkezésünkre. *Bang* kisérleteiből ismeretes, hogy *hogy bármely gümökóros tej és tejtermék öt perczig 85° C.-ra felhevitve elvesztí fertőző képességét*, mert ilyen melegben tönkre megy a benne levő gümökórbacczillus.

Ebből következik, hogy *felforralt állapotban kell nyujtani* a sertéseknek és a borjuknak a tejhulladékokból álló eléséget, mert az aránylag csekély fáradtsággal járó munkát — mint a védekezés egy igen hatalmas fegyvere — jutalmazza az egészséges és igy jobb pénzen értékesithető sertésállomány.

Dániában 1898-ban törvényben kimondták a tej és a tejgazdasági hulladékok pasteurizálását és a törvény egyuttal szigoruan megtiltja az eleségül nyujtandó tejgazdasági hulladékok eladását, melyek előzetesen 85° C.-ra nem hevitettek. Németországban ezidőszerint óhajtják a tejgazdasági hulladékok felforralási kötelezettségét törvényben kimondatni. Itt a pasteurizálási kötelezettség törvényes kimondása már csak azért sem fog akadályokba ütközni, mert ma már számos tejgazdaság a pasteurizáláshoz szükséges berendezési tárgyakkal fel van szerelve, mert a tulajdonosok maguk is meggyőződtek a kiválamak helyességéről. A külföld addig is, — mig a gümökór elleni küzdelem törvényileg és véglegesen szabályozva nincsen, — nem nézi tétlenül a gümökór óriási mérvü pusztitásait, hanem serényen kiterjeszti a védekezés munkáit a következőkre:

az egyes állományok állatai *rendszeres állatorvosi vizsgálatnak* vannak alávetve;

a gyanusnak talált tejelő állatoktól származó *tejpróbák bakteriologiailag* gümökórbacillus jelenlétére *megvizsgáltatnak*;

a gümökóros állatok leöletnek;

a növendék állatok *felforralt tejjel* és tejhulladékokkal táplálhatnak;

fiatal állatok *tuberkulinozás utján* vizsgáltatnak vele született gümökórra;

a czentrifugaiszap gondosan megsemmisittetik *elégetés által*.

A védekezés azon módozata, hogy az *állattulajdonosok törvényileg kötelezteszenek tögygümökórban szenvedő állataikat bejelenteni a hatóságnak*, ma még eltérő elbirálás alá esik, mert kérdés, vajjon a tulajdonos minden esetben felismerhetö-e a tögygümökór jelenségeit és joggal felelősségre vonható-e a fel nem ismerésből eredő bejelentési kötelezettség elmulasztásáért. De mindennek daczára a védekezés legfontosabb követelménye a tögygümökóros tejelő állatok kipuhatolása és azoknak a tejgazdaságoktól való kizárása, illetőleg kiirtása.

A védekezésben hathatós segitőkezet nyujthatnak a *vágóhidak*, ahol az állatok felbontatván, ugy a gümökóros folyamat, valamint a sertés tuberkulózis előfordulási százaléka pontosan megállapitható és esetleg a fertőzés forrása is kideríthető. Ilymódon a huslátást teljesitő szakemberek működése összeesik a gümökórt irtók hasznos munkájával. Kivánatos, hogy mindkét rendbeli szakemberek működési terükben szerzett tapasztalatait és munkájuk eredményeit egy központnak bejelentsék, ahonnan aztán a gümökór elleni védekezés módozatai irányithatók és vezethetők.

Az okszerü védekezés keresztülvitele és jóindulatu követése önmagában birja a fáradság jutalmát. *Kühnau* emliti, hogy egy hamburgi tulajdonos sertésállományában tömeges volt a gümökóros sertés. 50 sertés közül 37 db nagyfoku gümökór miatt kifogásoltatott és a többi állatján is csak ugy tudott tuladni, hogy 50 kg. élősulyt 25 márkáért kinált megvételre. K. ajánlatára az illető tulajdonos ujonnan beszerzett és hizlalásra beállitott sertéseinek a tejgazdasági hulladékokat kizárólagosan előzetesen felforralt alapotban nyujtotta, a tápláló értékben ugyis alsóbbrendü czentrifugaiszapot következtesen elégettette és tögygümökóros teheneit — felismerésük után — rögtön kiselejtezte. Ilyen irányu védekezés után sertései jó egészségben és kondicióban maradtak; levágásuk alkalmával egy izben 50, másik izben 71 db közül egyetlen egy sem volt gümökóros s ennek megfelelőleg 50 kg. élősulyt 40 márkán értékesitett.*)

Kovárzik Károly.

*) *Kühnau*: Die Verseuchung der Schweinebestande durch tuberculose Molkereiabfälle. u. Massnahmen zur Abwehr dieser Gefahr. Milchzeitung 1900. évf., 35. és 36. sz.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: **Jablonowski József.**

Hogyan kell elbánni a hoheneimi egérfogóval?

Egy régebben (de ezidei) közlemény alapján, amely a „*Köztelek*"-ben megjelent, utóbbi időben többen kérdezősködnek, hogy az ajánlottam egérfogót, hogyan kell alkalmazni, mert a szállító czég a fogót minden használati utmutatás nélkül küldi.

A válaszom a kérdésre a következő:

A hohenheimi egérfogót a czég rendesen megvetve, vagyis lekötött rugóval küldi, ugy, hogy azt azonnal, minden további felszerelés nélkül lehet használni. Hogy pedig a fogót hogyan kell megvetni, az könnyü kitalálni, mert az nem áll egyébből, minthogy a rugót kezünk egyik ujjával lenyomjuk, a fogó karikát a csö megfelelő (felső) bevágásába igazitjuk és azután a leszorított rugót egy vékony fonállal ugy kötjük le, hogy e fonál a csö oldalán lévő bevágásba jusson, ezzel a csö belsejét két része oszsza és egyuttal mintegy akadályul szolgáljon, hogy az egér benne előbbre ne mehessen, ha csak az utjában álló fonalat el nem rágja. A fogónak jó megvetése csakis azon múlik, hogy a fogó rugója erös legyen, valamint, hogy a fonál a csö belsejének közepét fogja és az egér ne haladhasson el mellette. Mert hiszen tudjuk, hogy ha az egér a fonalat elrágta, a rugó rögtön felszabadul és ha az jó erős, akkor ugy megfogja az egeret, hogy az rögtön megfulad. A hoheneimi egérfogóba csalogatót, csalit nem kell adni, ahelyett azonban ügyelni kell, hogy azt ugy helyezzük el, hogy abba az egér kényteleu belemenni és ne szökhessék ki mellette. Ez pedig a következőképen történik:

Mielőtt az egerfogást megkezdenök, egy nappal hamarább be kell tipportatni az egérjárta területen az összes egérlyukat. Ez nem hiábavaló munka, hanem olyan szükséges tenniváló, a mely az egérfogást idő tekintetében 70—80%-kal sietteti. Mert ezen előzetes tiprás esetén a fogás napján csak az az egérlyuk lesz nyitva, a melyben csakugyan van egér, a mi a látható összes egérlyuknak csak mintegy 20—30%-a, sőt annyi sem. Ha nem tipronttuk le a területet, akkor azt a sok üres egérutat la fül kellene szerelnünk fogóval, ahol azután a fogó csak hiába heverne el, mert egeret ugy sem fogna. Ez az előzetes tiprás tehát lényeges mozzanat a hoheneimi fogók alkalmazásában.

A tiprást követő napon azután minden egerészö gyerek eleinte csak 90—100 drb megvetett fogót kap és minden egyest a frissen kibontott egérlyukba helyezi. A fogónak ezen elhelyezésénél pedig egyrészt arra kell vigyáznia, hogy a fogó pontosan illeszkedjék a kijáró falához, hogy a fogó meg az egérlyuk fala között házag ne maradjon, mert akkor az egér könnyen kiszökhetnék rajta s a fogót bántatlanul hagyná, és másrészt, hogy a fogó rugója szabadon álljon, hogy az, ha az egér a kötő fonalat elrágta, egészen felszabadulhasson és az egeret teljes erejével derékon nyomhassa.

Ha az egérfogó mind igy van elhelyezve, akkor az egerészö gyerek még egyszer végig vizsgálja a fogóit, hogy nincs-e valahol hiba bennök, azután egy-két letüzött nádszállal, vagy a kezénél lévő fadarabbal, vagy kukoriczaszárral megjelöli a fogókkal felfogott terület határát és csendesen viselkedve figyeli a fogókat, hogy melyik fogott már egeret? Nappal, kivált most összsel, a fogás lassu, de azért fogódik az egér ilyenkor is: délután azonban már annyira vigan és szaporán halad, hogy az egerészö gyereknek már ugyancsak fürgén kell szednie a lábát és gyorsan mozgatni a kezét, ha azt akarja, hogy minden fogója mindig fogásra készen legyen! Mert mihelyest észrevette, hogy valamely fogó már fogott egeret (ezt az elálló rugó árulja el), akkor rögtön fölszedi azt, az egérlyukat betiporja és az egeret kiveszi a fogóból. Ez utóbbinál vigyázni kell, hogy vajjon az egér nem él-e még? Mert akkor a kiszabaditásnál vigyázni kell, hogy az el ne szökjék és a fogást hiábavalóvá ne tegye. Az igy fölszabaduló fogót azután a soron lévő egérlyukba helyezi.

Azalatt pedig, mig az egerészö munkás a fölállitott fogóival dolgozik, gondoskodnia kell arról is, hogy mindig tiprott területe legyen. Ennélfogva a fogás munkája közben, ha az egérfogás szünetel, a munkás ezt az időt a soron lévő terület egérlyukainak betiprására forditja.

Egy szóval az egész munkát ugy kell beosztania, hogy az mindig és fennakadás nélkül haladjon s erre egy nap untig elég, hogy a munkás tisztába jöjjön a tennivalójával; sőt másnap-harmadnap már annyira ügyes, hogy reá 150—180 egérfogót is lehet bizni s akkor már azt is fennakadás nélkül fogja munkában tartani.

Aki esős időben fog, az jól teszi, ha fogóinak vas részeit olykor megolajozza, hogy azokat tönkre ne tegye a rozsda. Ez a megolajozás most összszel a nedves talajban annagy is szükséges; valamint szükséges akkor is, ha fogókra többé nincs szükségünk és el akarjuk azokat száraz helyre tenni.

Végül megjegyzem és ezt ismétlem már, hogy a hohenheimi fogókkal most is lehet egeret igen sokat fogni, de az óriási egérszámhoz mérve, amely egérjárásos helyeken most látható, ez a munka mégis lassu: a hohenheimi fogók ideje a tavasz s általában az az idő, amikor kevés az egér és amikor a kevés egér kifogásával elejét veszszük annak, hogy később sok egér ne legyen.

Jablonowski József.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

475. kérdés. Egy csekély lejtősségü (méterenként 25 cm.) fődetlen erkély, vizáthatlan és sulyra nézve minél könnyebb padlózattal látandó el, hogy az alatta levő helyiségnek tetőül szolgáljon. Milyen anyagot vagy módszert alkalmazzak? Milyenképen vannak a személyszállító hajók fedélzetei fődelezve, hogy vizáthatlanok? *Z. K.*

476. kérdés. A fedőcserepet jó-e kátránynyal vagy karbolinummal bemázolni, melyik lesz czélszerűbb s amellett olcsóbb? *T. S.*

477. kérdés. Milyen volna a leghelyesebb takarmányösszeállítás, ha rendelkezésemre áll: zabosbükköny, lucerna, tavaszi szalma, répa, tengeri- és árpadara. Zabosbükköny és luczerna kevés mennyiségben van.

V. L.

478. kérdés. Ezév május hó végével birtokomat eladtam, amelynek ezidei termése még engem illetett. Az adás-vételi szerződés erre vonatkozó pontja igy szól:

Az eladás tárgyát képező birtok ezidei összes termése eladók tulajdonát képezi és igy eladók szedik be a buza, árpa, rozs, zab és tengeri termését, amihez a szükséges fogatokat, a tengeri kivételével, vevő adja stb.

Amidőn a tengeri behordásának ideje bekövetkezett, a birtok bérlője, mint vevő jogutóda a tengeriföldön termett tök és tengeriszár elhordatását meggátolta, azt állitván, hogy engem egyedül a tengeritermés illet és nem egyuttal az ezen tengeri között termett tök is és a tengeriszár sem, — miután ezek a szerződésben, mint engem illető tuljdon — megemlitve nincsenek. Továbbá visszatartottam magamnak egy bizonyos hold kiterjedésű erdőt, amelynek fája tulajdonomat képezi. Bérlő ezen erdőterületen a makkot sertésekkel feletette, azt állitván, hogy engem egyedül a fa illet és nem annak gyümölcse is.

Kérdem kit illet a tök, tengeriszár és a makktermés? *B. L.*

479. kérdés. Olyan 9—10 hónapos 32 kiló sulyu malaczoknál, melyek egy minden oldalról széljárta rossztedelő akolban alom nélkül egész éjjelen át áztak, a rákövetkező napon pedig hideg északi széltől átjárva megfáztak, három napon és éjjelen át e helyiségben tartva, a tüdő, mellhártya, és bélgyuladás mennyi idő alatt fejlődhetik ki? *M. Zs.*

480. kérdés. Milyen szinü az eredeti szimmenthäli szarvasmarha; különösen *a fejnek milyen szininek kell lenni?* Ugy tudom, hogy van pirostarka és zsemlyeszinü s különösen a pirostarkának fehérszinü a feje, igaz-e ez, avagy tévedésben vagyok? *A. K.*

Felelet.

Erkélyek vizhatlan befedése. (*Felelet a 475. kérdésre.*) Szabadban álló, vagyis jobban mondva fedetlen erkélyek, verandák padozatául csak a portlandczement betont, vagy az aszfaltot ajánlhatjuk. Ha az erkély vagy veranda a földszinten fekszik, akkor untig elegendő a jól lesulykolt földre egy 8—10 cm. vastag portlandbeton réteget feltetni le. A beton keverési aránya az alsó 6—8 cm. vastagságban 1 : 8 lehet, a felső 2 cm. vastag fedőréteget azonban okvetlen 1 : 2 arányban (1 rész czement és 2 rész tiszta homok) kell elkészitetnie.

Emeleten fekvő erkélyeket, ha alatuk esetleg lakószoba vagy más helyiség volna, már tanácsosabb aszfalttal fedni be. Az erkély alapját képező boltozaton, — mert ilyet okvetlen fel kell tételeznünk, — először ez esetben is egy betonréteget fektetünk; ezt azonban csak 6 cm. vastagon készitjük s egész vastagságában 1 : 6 arányban keverjük. E réteget azután 2 cm. vastagságban aszfalttal fedetjük be.

Járkálás, gyengébb ütődések által se a beton, se az aszfaltpadozat nem szenved, erősebb fagy azonban mindkettőben kárt tehet, különösen ha esetleges hajszálrepedéseikbe viz szivároghat. Tél beálltával tehát sohasem árt hasonló burkolatokat homokkal fedni be.

Sz. Gy.

Tetőcserepek impregnálása. (*Felelet a 476. kérdésre.*) Tetőcserepek impregnálását én egyáltalában nem tartom czélszerűnek s azért magam sem alkalmazom, másnak sem ajánlom. Nem tartom czélszerűnek pedig azért, mert a tető általa se jobb, se szebb nem lesz s amellett még jóval többe is kerül.

Az impregnálásnak t. i. az volna a czélja, hogy kézzel vagy géppel sajtolt cserepeket vizhatlanokká tegye. A sajtolt sima vagy hornyos cserép t. i. legyen az bármily kitünő gyártmány is — likacsosságánál fogva mindig magába sziv némi vizet és azt bizonyos ideig meg is tartja. Tartósabb esőzések után még azt is gyakran észlelhetjük, hogy a vizzel telitett cserép pár cseppet át is eresztsnnek következtében a léczek, szarufák kissé átnedvesednek. Ez bizonyára nem válik a fedélrészek előnyére; de tekintve, hogy az átnedvesedés csakis helylyel-közzel s akkor is csak egész kis mértékben fordul elő; még mindig nem oly baj, hogy rajta áldozatok árán is okvetlen segitenünk kellene.

A bekátrányozás különben sem nyujt tartós oltalmat ellene. Igaz ugyan, hogy a kátrányréteg a c.erép pruszait elzárja s igy az vizet alig vagy legalább is jóval kisebb mértékben abszorbál; de az is tény, hogy a kátrány az időjárás behatásainak huzamosabb ideig ellentállni képes nem lévén, rövid 3—4 év alatt teljesen lekopik. Illó olajai a nap heve alatt párolognak el, oldható a kátrészeit az eső s hó mossa le s az eleinte egyenletesen fekete tető lassanként megfakul s mindinkább kiüt rajta a cserepek eredeti szine.

Az igy megfakult, részben még feketésbe játszó, részben már egész vörös és igy szép nek bizonyára nem mondható tető azután már éppen oly hydroskopikus, mint a bo nem festett, de talán, — mint több helyütt tapasztalni alkalmam volt — még vizáteresztőbb is, mert az utóbbi pórusait a por, piszok stb. idő közben majdnem egészen eltömi.

De a „karbolinummal" való bekenést sem ajánlhatom, mert igaz ugyan, hogy az jóval kevesebbe kerül, de cserépre kenve, mindjárt az első évben, ugyszólván nyom nélkül elpárolog. *Száhlender Gy.*

Sablonszerű hizlalás. (*Felelet a 477. kérdésre.*) Már több mint egy éve, hogy a takarmányozástanban elharapódzott sablonszerűség ellen küzdünk; s ön még most is sablont kiván tőlünk? Pedig hányszor hangoztattuk, hogy a takarmányozástan nem türi meg a sablont, mert az nem mesterség többé, hanem igazi tudomány. Ezért ne is csodálkozzék azon, ha kérdésére nem tudunk érdemleges feleletet adni, mert hogyis adjunk olyant, midőn még azt sem tudatja velünk, hogy marhát vagy juhot akar-e hizlalni, s hogy — előbbit feltételezve — magyar-erdélyi vagy nyugati fajtáju, fiatal vagy vén, jó vagy rossz kondiczióban lévő marhát kötött-e le. Ugyanis ne tessék hinni, hogy a hizlalásnál nem teszünk különbséget marha és marha között, sőt ellenkezőleg, igen nagy különbséget teszünk közöttük, mert pl. a magyar-erdélyt, a vénet, a rossz kondicióban lévőt egészen másképp hizlaljuk mint a nyugatit, a fiatalt, a jó kondicióban lévőt; de különbséget teszünk a hasonló fajtáju, koru s kondicióju állatok között is azok változó individualitása szerint, ugy, hogy teljesen megfelelő takarmányösszeállitást tulajdonkép csak az ajánlhat, aki a hizlalandó állatokat saját szemeivel látta.

Mit szóljunk továbbá arról, hogy takarmányait csak névleg tudatja velünk, de azt nem mondja meg, hogy hány q t fordíthat belőlük a hizóállatokra. Igy azután nagyon könnyen megeshetik velünk az, hogy az egyik vagy másik takarmányféléből nagyobb adagnak etetését ajánlva, mint aminőt takarmánykészlete megbir, a másikból pedig kevesebbet véve számitásba mint amennyit etethetne, helytelenül osztjuk be takarmánykészletét; holott a hizlalásnál éppen az a fő, hogy tisztában legyünk azzal, mennyi répát, zabosbükköny stb. szánhatunk e czélra, mert ettől függ azután az is, hogy hány marhát hizlaljunk, valamint azon kérdés, hogy czélszerű e kereskedelmi takarmányt vásárolunk, igenlő esetben pedig az is hogy minő s mennyi kereskedelmi takarmányt vásároljunk.

Amint tehát látja, mi csak akkor lehetnénk szolgálatára, ha legalább némileg tájékoztatott volna hizlalandó állatjairól és takarmánykészletéről, mig igy csak arra szorithatunk, hogy figyelmét a „Köztelek" 80. számának 407. feleletére fölhivjuk. *Cselkó.*

Birtokeladás. (*Felelet a 478. kérdésre*) Minthogy a szerződés szerint az eladó az idei összes termést magának tartotta fenn, öt illeti a tök és a tengeriszár is, ha mindjárt a taxative felsorolt termények között nem is emlitetnek föl, mert már a helyes logika is ugy hozza magával, hogy taxativ felsorolás mellett se tekintsük a fel nem sorolt dolgokat kizártaknak, ha a különös felsoroláson kivül egy generális megjelölés is van, mert ezen szerződés intézkedése mindazon dolgokra kiterjed, amelyek a használt általános forgalom körébe esnek, ugy mivel itt pl. a tök az összes termés fogalmi körébe.

A gazdasági akadémia hármas jubileumi ünnepe.

A m.-óvári gazdasági akadémiai alma matere november hó 17 én egészen családiás körben ülte meg három kitünő régi munkásának egy-egy emberöltőt meghaladó szolgálati ünnepét. Az érdemes férfiak szerénysége nem engedte meg, hogy a rendező országos ünnepet készitsenek, hanem megelégeltek, hogy az őket ért megtisztelés külső jelei csak a legszorosabb családi kör enyhe fényétől ragyogjanak, az ünneplés mégis országossá lőn azáltal, hogy Magyarország mindama gazdái, akik valaha a m.-óvári akadémi hallgatói és az ünnepelt férfiak tanulói voltak, szivükben részt vettek azon és a távolból küldötték üdvözlő soraikat nagyrabecsülésük, ragaszkodásuk és szeretetük tolmácsolására. És az egybegyült pályatársak és tanuló ifjuság és a távoli tisztviselők élére elküldötte *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter is az ő hü munkatársainak teljes elismerését kifejező üdvözlő sorait.

A m.-óvári hármas jubileum nem a hivalkodás ünnepe volt, hanem a tisztes és eredményes munkáé. Egy negyedszázad és annál is hosszabb idő minden egyes napja a magyar mezőgazdaság emelésének munkájában tölt el a kathedrán, az irósasztal mellett és a tanácskozó termekben. Ennek a minden térre kiterjedő ernyedetlen buzgó munkának eredménye az, hogy Magyarország mezőgazdasági kulturája a legmostohább közgazdasági viszonyok daczára nemcsak elérte, hanem sok tekintetben tul is haladta rohamosságában a nyugot évszázadokon át lassan fejlődött kulturáját. Az az ünnep, amely M.-Óvárott lefolyt, az ünnepeltek személyében a magyar mezőgazdasági szakoktatás összes munkásainak szól, kik között ők nemcsak a legrégibbek, hanem a legkitünőbbek közé is tartoznak. A babérág, melyet nekik nyujtottak az ő személyükben minden szaktanárnak szól, akiknek élén korban és érdemekben s most ünnepeltek haladnak. Ők működésükkel, melyet szerényen és csendben végeztek nemcsak egy egész gazdanemzedéket tettek hivatásuk teljesitésére alkalmassá s azáltal magukat hálájukra érdemesekké, hanem mélló érdemeket szereztek a legmagasabb kitüntetésre is egy egész nemzet legfontosabb foglalkozási ágának modern alapokra helyezése miatt.

Legyen az ország gazdáinak, a kormánynak, pályatársaiknak és a tanulóifjuságnak elismerő szózata uj ösztönzésük működésük terén, amelyen az intenzív munka még nagyon sok hiánynak eltüntetésére nagyon is szükséges. És példájuk buzditólag hasson mindazokra, akik hasonló hivatással küzdenek a mezőgazdasági szaktanitás rögös mezején.

A *Vörös* Sándor igazgató, *Cserháti* Sándor tanár és *Pjetsch* József akadémiai titkár 25 éves jubileumának megünneplésére a gazdasági szakoktatás klasszikus helyén M.-Óvárott egybegyültek az összes gazdasági tanintézetek kiküldöttjei. Keszthelyről dr. *Csanády* Sándor igazgató, *Setankovics* János, *Csorba* Gusztáv tanárok, Kolozsmonostorról *Kertész* György és *Réti* János tanár, Debrecenből *Kerpely* Kálmán igazgató és *Ferenczy* Ferencz tanár, *Kassáról* *Kovácsy* Béla igazgató és *Vargha* Kálmán tanár, ott volt még *Deininger* Imre m. kir. jószágigazgató az akadémia egykori tanára és *Szilassy* Zoltán OMGE. titkár az akadémia egykori tanársegédje.

Az ünneplés az akadémia legszükebb körében folyt le. November 17-én az akadémia ifjusága az ünnepeltek tiszteletére a városháza diszteremben délelőtt matinét tartott, amelynek az ifjuság által előadott zene- és énekszámok mellett legkiemelkedőbb pontját az ifjuság szónoklának: *Lippay* Zoltán az ünnepeltek érdemét méltató szónoklata képezte.

A jól átgondolt és szépen előadott beszédből közöljük a következőket:

Emléket szentelni jöttünk annak a multnak, mely emléket emelt saját magának a jövőben. Megjelentünk egy vasárnapi harangszónál szebben szóló jelre, hálától telt szivűr dobogásának hivó szózatára. Ez az ifjuság, mely ma előttetek áll, elhozta nemcsak a maga, hanem elődjei lelkes üdvözletét is. Hozta pedig ezt legnagyobbrészt a szülői házból. Magyarország minden vidékéről elhozta magával bizalmát és hináját azokban a régi akadémiai hallgatóknak, akik boldogulásukat e testületnek a Ti tanitástok szilárd alapjára épitették. Ime átadjuk atyáinknak, rokonainknak idősb barátainknak az akadémia padján előttünk ülteknek eme legbecsesebb ajándékát.

Bár erősebb szózatra bizta volna az akadémia polgársága érdemeitek méltatását. Munkátok értékét dicsérjem-e talán annak a folytonosnága, közönynyel és más akadályokkal vitt harczai s különösen a kevés rendelkezésre álló eszköz daczára elért eredményessége szerint? Hiányzik ehhez a mult idők ismerete s jól tudom, hogy csak kartársaitok között akadhatna olyan, ki nekünk ifju nemzedéknek elmondhatna ebből sokat, a mit tulajdon szerénységtek elhallgat. Egyet azonban lelkem egész bizonyosságával és hitem teljes szilárdságával mondhatok el rólatok: erre a pályára erre a munkára a magyar föld, a magyar haza szeretete vitt és képesitett benneteket. Felismertétek mult idők tanusága alapján, hogy a magyar nemzet létfeltétele anyagi erejének növekedése csak virágzó mezőgazdasági viszonyokban kereshető. Hogy a dicsőséges multaknak Attilla királyal eltünt arany és ezüst kincsei a Tisza vizében lettek süllyesztve, az monda: de hogy Magyarország jövendőjének drága kincse az ő földjében keresendő, az bizonyos valóság. Évezredes történelmünket hivom bizonyságul.

A magyar nemzeti erő zugó folyóvíz. Hatalmasan tör medret Európa népei között, ellenálló sziklákat sodor; védő határvonal a keresztországainak; hullámai kiáradnak a tengerekig; de miként a víz is teljes erejét magasról lefelé haladáskor mutatja meg, ugy a magyar nemzeti erő is az ő hatalmának legszebb példáját akkor állitja elénk, midőn hódító ábrándjainak magaslatáról édes anya-földjének védelmére és megtartására siettek. Vas szerezte meg e hont és vas tartotta meg azt. A kardvas megszerezte, az ekevas megtartotta. Rátört az országra ellenségek légiója. Csatatéren folyt el sok magyar vér. Hányszor állott kifosztva javaiból a nemzet azon csekély része, mely puszta életét megmentette: de a magyar föld termékenységének varázsa idehozta az idegen telepeseket s mire azok e földet megszerették s ép ugy fiaivá váltak, mint azok, kik vérüket ontották érte, már akkora a régi harczmezőkből lett szántóföldek dus vetései elfeledték mult időknek szomoru emlékeit.

A magyar föld azonban sokáig parlagon hevert, mert bár a nemzet már legértékesebb vagyoni alkatrészének felismerte azt, mégsem tudott áldásainak teljes mértékéből élvezni, hiányozván az ehhez szükséges fejlődöttebb társadalom gazdasági viszonyok, de másrészint a nyugati kulturában már előkelőbb helyet elfoglaló mezőgazdasági tudományok elismerése és ismerete.

Ezeknek a tudományoknak megismertetése és elismertetése képezik ünnepeltjeink méltó érdemét.

Pályájuk kezdetén a magyar gazdasági tudomány és irodalom tapasztalatai adatok összegyűjtött halmazza volt, most — pályájuk delelő pontján — természettudományi magaslatra emelkedett, nemzeti kincs. Felemelték a legszebb tudományt a magasabb tudományok közé és amellett növelték mégis annak gyakorlatiságát, ösvényen hozzáférhetőségét. Az ő tanitásuk magasra nyuló irányt adó fa mindenkinek és nem üvegházi növény a különlegesség-kedvelőnek. Mert ez a tudomány nem vezet sem az elvont fogalmak, sem a száraz okoskodások kifáraszló utvesztőjébe, hanem kivezet bennünket a legszebb és legszabadabb helyre az Isten szabad levegőjére. Megtanultuk tőlük miként kell a tőkének és munkának arányosan dolgozni, hogy jutalmát elérje, miként kell földünk termőképességét kimélettel a magunk czéljaira kihasználnunk.

Ezen a napon büszkeséggel vallunk benneteket egészen a miénknek. A jövőben ünneplésektől részt követel a kultura és a gazdasági irodalom története. Mert tanitástok igéi nem esti lepkéhez hasonlóak, melyeknek rajzása meglobogtatta egy perczre tudásunk szerény mécsesét, hanem szellemi tőke, melyet Magyarország fiai eredménynyel fognak földjükbe befektetni.

Meg fog emlékezni a magyar kulturtörténet mindenkor a magyar mezőgazdaság felvirágzásának fáradhatatlan munkásairól. Bár tenne hozzá még egy, alig néhány históriai példánál olvasható megjegyzést. Irná meg a történelem, hogy munkátokat már élletekben méltányolták és feldiszitették a teljes elismerés becsületrendjével. Életetek története a mulandóság mállasztó erejével daczoló graniteszlop, ne legyen gyorsan elszáradó koszoru az, melyet ma kegyelet és hálás szivek arra ráhelyeznek."

A meghatottság hangján szólalt fel ezután *Vörös* Sándor igazgató:

„A gazd. akadémia hallgatóságának azon megtisztelő figyelméért és ünnepléséért, amiket irányunkban, életpályánk ezen nevezetes évfordulóin tanusitani teljes volt, fogadják kérem a magam és jubiláló társaim nevében az őszinte köszönet kifejezését.

Köszönő szavaim melett nem fűzhetem gondolataimat tovább e rövid perczekben hazai mezőgazdaságunk állapota fölött az utóbbi nehány évtized alatt és nem vizsgálódhatom a fölött, hogy mezei gazdaságunk fejlődésére, haladására milyen hatással volt a gazdasági szakismeretek terjedése és azoknak a férfiaknak a munkája, akik ezen a mezőn működtek, buzkólkodtak. Az Önök jeles szónoka ezt a mezőgazdasági korszakot különben is oly mélyreható vizsgálattal, oly helyes itélettel s oly találó színezéssel rajzolta meg, hogy az beszéde révén ennek a gazdasági korszaknak helyes, valóságos képét láthatja mindenki s ezt a képet helyesnek találjuk mi is, akiknek működése ennek a korszaknak évtizeire esik. A jeles szónok beszédének csupán két momentumára kivánok kiterjeszkedni. Az egyik rész az, amiben teljesen igaza van, abban t. i. hogy gazdasági előmeneteltünknek, haladásunknak a törvényhozási, állami intézmények mellett is leghatalmasabb tényezője volt a szakismeretek terjedése, minthogy semmi foglalkozási ágban sem lehet sikeres, maradandólag hasznos javulás, ahol az értelmi világosság be nem fényesiti a munkálkodók utjait, tetteiknek tereit és mezőit. Beszédének másik momentuma már személyes vonatkozásu s nekünk jubilánsoknak hazai gazdasági előmeneteltünkben kiváló érdemeket tulajdonit. Köszönet jó indulatáért, köszönet méltánylásáért! A mi munkánk valóban olyan évtizekre esett, mikor sokat kellett, de sokat is lehetett tenni haladó, javító irányban, amikor az egyén is kiválhatott a pálya utjain.

Az Önök elismerése Uraim, ránk nézve azért is becses, mert munkálkodásunk jutalma önöktől, kedves tanitványainktól jön. Közismeretű do'og, hogy a tanitó munkája, lelke, törekvése a tanitványokban érvényesül és gyümölcsözik s plántálódik át a jövő nemzedékekre s innét a közélet pályáira.

Az Önök szeretettetjen elismerése, méltanylása és kitüntető megtisztelése *a mi igazi ünnepünk és jutalmunk.* Önök tették valódi ünneppé ezen nagy időket jelző évfordulókat nekem és jubiláló társaimnak, amikért most meleg köszönettel ismételten adózunk. Az Önök ünnepléséből nekünk még az a megnyugtató tudat is hatja át keblünket, hogy ilyen akadémiai polgároktól, a szakpálya ily hivatott fiatal erőitől várhatjuk további biztos haladásunkat a gazdasági értelmi szolgálat terén és a gyakorlati gazdasági működés mezején. Az ilyen hallgatóságnak öröm a tanitás s öröm az Alma Mater nagy családjában az együttlétés és társas érinkezés.

Köszönettel tartozunk még Önöknek uraim azért is, hogy ezen ünnepélyük által módot nyujtottak ami társadalmunk m. t. közönségének a részvételre, nekem s nekünk pedig alkalmat arra, hogy társadalmunknak is megköszönhetük megtisztelő megjelenésüket s kifejezhetjük azt a biztositást, hogy a társadalmi életnek azokat a kedves kötelékeit, mely bennünket összefűz s amiből társas életünk örömei fakadnak, mi mint eddig is, ugy ezután is fentartani, melegen ápolni iparkodunk.

És most jubiláló társaim, öreg barátaim, megerősödve a rokonszenv annyi tanusitványától, biztatva a további méltánylással, fogjunk kezet és induljunk tovább munkánk utjára, ameddig a gondviselés azt engedi. Fogjunk kezet kedves hallgatóinkkal is s haladjunk oktatási müvünkben tovább s lelkesitsen mindnyájunkat egy czél: a mezőgazdasági szakismeretek terjesztésével és érvényesitésével munkálkodni a honpolgári jóléten s szeretett hazánk boldogságán!

Az ünneplésnek folytatását és befejezését képezte az est folyamán az ünnepelteknek rendezett fáklyás zene és diszbanket, melyen a távolból jött pályatársak és az ifjuság lelkes felköszöntőken adtak kifejezést nagyrabecsülésük és szeretetünknek.

A felköszöntők sorát dr. *Kosutány* Tamás nyitotta meg, aki éltes szavakban röviden *Ófelségét* éltette. A pohárköszöntőre az egész társaság felállva a zenekar kisérete mellett meghatva énekelte el a magyar nemzeti imádságot: Kölcsey *Himnuszát.*

Erre Kosutány dr. *Darányi* Ignácz földmiveléstügyi miniszternek, mint a magyar mezőgazdaság leghivatottabb őrét és a gazdasági szakoktatás különös gondozóját köszöntötte fel.

A zugó éljenzés lecsilapultával az akadémiai tanári kar nevében méltatta az ünnepelteknek pályatársaik gyönyörü emléktárgyait.

Kovácsy Béla a kassai tanintézet igazgatója a gazdasági tanintézetek tanártestületei nevében, *Ormándy* János akad. intéző-segéd a tanársegédek nevében dr. *Darányi* Ferencz pedig a hallgatóság nevében üdvözölte az ünnepelteket.

Szilassy Zoltán mint az akadémia régi tanársegédje és egykori tanitványa a *„Köztelek"* nevében hozta el a babérágat, melyet az ünnepeltek nemcsak a tantermekben elhangzott ta-

nitásaikkal, nemcsak irodalmi működésükkel, hanem a gazdasági tudományoknak a társadalmi téren való érvényesítésével is méltán kiérdemelték.

Ezután *Vörös* Sándor igazgató édes szavakban köszönte meg a minden oldalról hangoztatott elismerést. *Cserháti* Sándor pedig kifejti, hogy ami sikert pályáján, mint tanár és szaktudós elérhetett az nemcsak az ő, hanem kiválóan a magyar gazdaközönség érdeme, mely megértette a kor szavát és csatlakozott az ő önzetlen munkálkodásához, hogy a mezőgazdaság és ezáltal a haza javára eredményeket mutathasson föl.

Gerlóczy Géza a kassai gazd. tanintézet tanára az OMGE.-t, mint a mezőgazdasági haladás zászlóvivőjét és annak jelenlevő tisztviselőjét éltette, mire *Szilassy* a szives megemlékezést az OMGE. nevében is megköszönvén, a gazd. szaktanárok társadalmi szereplésének fontosságára mutatott rá és mint ezen a téren is fényes példára, *Cserháti* Sándorra köszöntött.

Még számos szónoklat és a czigányzene hangjai mellett a társaság lelkes hangulatban maradt együtt a késő éjjeli órákig.

Az óvári ünnep lelkes és szép lefolyása nemcsak az ünnepeltek érdemeihez volt méltó, hanem fényes példáját adta az akadémiai ifjuság komolyságának is és azon megnyugtató reményt az országnak, hogy a nemzet virága komoly és terhes pályájának kötelességeit átérzi és a tettek idején a nemzetnek reájuk számítani valóban joga is lehet.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1747
Az OMGE. egy éve.	1750
A gazdasági akadémia hármas jubileumi ünnepe.	1754
Üzemtan.	
Bérlő által végzett miveletek megváltási ára	1751
Gazdasági gépészet.	
Petrolin-motorokról.	1752
Állategészségügy.	
Sertésállományok befertőztetése gümőkóros tejgazdasági hulladékokkal és az ellene való védekezés.	1752
Gazdasági állattan.	
Hogyan kell-elbánni a hoheneimi egérfogóval?	1753
Levélszekrény.	1753
Vegyesek.	1756
Kereskedelem, tőzsde	1757

A magyar kir. földtani intézet muzeuma a közönségnek *díjtalanul nyitva áll* minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye *a VII. ker., Kerepesi-út 72. szám alatti házban* megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napon kivételével:

naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum belépődíjmentes ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsi megállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor-utcza sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utcza sarkán van.

Eskövő. Dr. *Okolicsányi* László országgyűlési képviselő, földbirtokos s fővárosi ügyvéd folyó hó 17-én szombaton esküdött örök hűséget *Pilis*-Szántón viszocsányi *Lithvay* Sándknak, özv. *Lithvay* Mátyásné szül. *Rakovszky* Vilma leányának. A násznagyi tisztet *Okolicsányi* Dénes urai-ujfalusi s Baross Károly pilis-szántói földbirtokosok töltötték be.

A román szőlőbehozatal veszedelme. A *„Borászati Lapok"* legutóbbi számában igen veszedelmes üzelmekről rántja le a leplet. A kormány ugyanis azért, hogy a Székelyföld olcsó szőlőhöz juthasson, engedélyt adott arra, hogy ötkilós ládácskákban — azonban kizárólag határszéli és friss állapotban történő fogyasztásra — ládánkint 24 fillér vámért Romániából szőlőt hozhassanak. Mi sem könnyebb dolog, mint a kormánynak ezt a kedvezményét visszaéléskére kihasználni. A határszélen egész vállalatok keletkeztek, melyek a kilónkint 4½ fillér vámmal behozott szőlőből bort préselnek és ily módon rendkivüli eszközökkel befolyásolják a magyar bor árának alakulását. Ez a befolyásolás csak káros lehet, mert a román határon szinte elképzelhetetlen mennyiségben kapható a szőlő kilogrammonkint, 2—3 fillérért. Sőt egy Negroponti nevü dusgazdag román határszéli birtokost is megneveznek, mint aki egymaga 28,000 korona értékü szőlőt adott el, a határon tul szállítva és elvámolva kilogrammonkint 10 baniért (9·2 fillérért.) Egy nagyváradi czég immár 40 vagon bort készíttetett Romániából behozott szőlőből. Tehát itt nem szórványos esetekről, hanem rendszeres üzelmekről van szó, mely ellen a törvény erejével kell — és pedig minél hamarosabban fellépni. A román határon iparszerüleg gyártják, jelentékeny vállalatok az ötkilós szállításhoz alkalmas ládákat, melyeket hetenkint egynéhányszor lehet felhasználni az ide-oda szállításra. Az OMGE. figyelmét nem fogja elkerülni a román szőlőinvázió veszélye, amely ellen erélyes védekezésre van szükség.

Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok számára. A kassai m. kir. gazdasági tanintézeten f. é. deczember hó 5-től 20-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik szeszgyártulajdonosok és gazdatisztek részére. Ezen tanfolyam czélja megismertetni a résztvevőket a szeszgyártás elmélete és gyakorlatával, a szeszgyártás terén felmerült ujabb vivmányokkal az ellenőrző vizsgálatok végrehajtásával s a moslék értékesítésével. A tanfolyamon részt vehet minden szeszgyár-tulajdonos és gazdatiszt, a ki legkésőbb f. évi november hó 28-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál ebbeli szándokát levélben bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni ha legalább is öt résztvevő jelenkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leteltével azonnal értesittetnek. Tandij 40 korona. Bővebb felvilágositással szolgál a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

Magyar gyümölcs- és szőlőkivitel. Sok elhangzott panasz után, melyet a magyar gyümölcs és szőlő kivitelénél előforduló nehézségek miatt hallottunk, egy igen fontos kérdés merül fel: vajjon szükséges-e külföldre innni a magyar gyümölcsöt és szőlőt okvetlenül? Az áruforgalmi statisztika a tekintetben azt bizonyitja, hogy Magyarországba több a behozatal, mint a kivitel. Például a mult évben is almát és körtét 85,146 métermázsát vittünk ki és 108,562 métermázsát hoztunk be. Cseresznye behozatott 1898-ban 95 852 métermázsa, 1899 ben 94 269 métermázsa, ezzel szemben kivitelre került 1898 ban 105,738 és 1899-ben 130,804 métermázsa. Aszaltszilvánál is ugyanez az arány áll fenn. Csupán a szőlő tartja még valahogy, egyedül ebből tudtunk számbavehetően több kivitelt, mint behozatalt elérni, hanem ezt is erősen szoritja az idén az osztrák, román, török és szerb áru tömeges behozatala. Tavaly szőlőből bejött 2,870 mmázsa román, 2,701 török, 465 szerb és 7,283 métermázsa osztrák származeku szőlő Magyarországba, máshonnan 383 métermázsa és ezzel szemben kivitelünk 33,980 métermázsára rugott, melynek nagyrésze Ausztriába ment. Németországba ugyanakkor csak 1226 métermázsát voltunk képesek elhelyezni. Ezek a számok határozottan kimutatják, hogy gyümölcs- és szőlőkivitelünk fellendülése előtt nagy nehézségek állanak. Előbb kivitelre alkalmas és egynemű fajtákat kell termelnünk, azután a helyes gyümölcscsomagolási módokat kell elsajátitanunk, hogy versenyképesek legyünk. Mindenek előtt pedig törekedjünk az idegen gyümölcsöt, mely olcsóságával veri a magyar árukat, — kiszoritani piaczainkról.

A lentermesztés emelése érdekében a földmivelésügyi miniszter ismét egy fontos rendeletet adott ki, amelylyel megbizta a szakmára hivatott közegét, Füredy Lajos kassai m. kir. gazdasági szaktanárt, hogy vásároljon egyenesen Oroszországból 4 vagon = 40000 kg. eredeti *rigai* lenmagot s azt oszsza ki a jelentkező gazdák közt a következő módozatok szerint: Földmivelő kisgazdák, akik ezt a minőségüket községi bizonyitványnyal igazolják, 100 kgr. meg nem haladó mennyiségben 100 kgrkint 15 korona = 7 frt 50 kr. árért; ezt az igazolványt nélkülöző nagyobb földbirtokosok és bérlők részére 200 kgr. meg nem haladó mennyiségben 100 kgrkint 20 korona = 10 frt árért; ennél nagyobb mennyiség azonban már a beszerzési árban számitandó, az első két esetben *teljesen bérmentes*, az utolsó esetben pedig *Kasság való bérmentes* szállitással. Ingyenes vetőmag nem fog kiosztatni, ellenben a helyett *fizetési halasztás* adható kisgazdáknak, a fentirt szaktanár *hivatalos javaslatára*. Ezzel a rendeletet a kisgazdáknak jelentékeny kedvezmény jut, sőt nagygazdáknak is a szállitásnak bérmentes volta miatt. Vetőmagra való jelentkezéseket egyelőre még elfogad Füredy Lajos m. kir. gazdasági szaktanár Kassán, a m. kir. gazdasági tanintézetnél.

A pécsi ker. és iparkamara a borváltságról. A magyar hazai borkereskedelem vál-

Manthner Ödön cs. és kir. udvari szállító magkereskedése BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-u. 33. VI., Andrássy-út 23. sz.

minták beküldése és az ár közlése mellett a **legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot,** és pedig:

VESZ

luczernát, lóheremagot, fehérherét, biborherét, **nyuiszapukát, baitaczimet,** takarmány répamag **tavaszi bükkönyt, mustármagot,** **lenmagot, fehér kölest, vörös kölest, kendermagot gomborkát,** **napraforgót, csibehurt** stb. továbbá **akáczmagot,** gledicschia magot.

ságos helyzete ügyében a pécsi ker. és iparkamara felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben javaslatot tesz a válság okainak orvoslására. A hazai borkereskedelem hanyatlásanak okául a kamara első sorban is a bortörvény hajszaszerű végrehajtását állítja oda (!), de főképp annak tulajdonítja, hogy Ausztriából tetszés szerint eláraszták az országot az ugynevezett tömegborokkal. Amily hanyatlás mutatkozik a hazai borkereskedelemben, annál nagyobb tevékenységet fejtenek ki s annál élénkebb üzletmeztnek örvendenek az ausztriai s nevezetesen a tiroli borkereskedők. Ügynökeikkel eláraszják hazánk vidékeit, a legkisebb falukat is és sikeresen a 18 és 24 filléres borokkal. A magyar borfogyasztók zöme ma osztrák bort fogyaszt. Ezzel szemben javasolja a kamara, hogy a kormány az osztrák ugynevezett tömegborok korlátlan behozülésének azonnal gátat vessen, avagy a versenyben egyenlő viszonyok létesítessenek. Mert ha az 1893. évi bortörvény mellett, Ausztriában is hasonló törvény állana érvényben s ha törvényünk tapintatos és czéltudatosan hajtatnék végre, a tisztességes kereskedelem fennállhatna. Az évenként fokozatosan növekedő bortermelésünk nagy vagyont képez és ennek kihasználására a bortörvényhajsza, mint akadály van a jelenleg szokásos végrehajtási rendszer miatt. Szóval kiméljük a hamisítókat. A pécsi kamarának ugy látszik fáj a borhamisító iparra mért csapás, amely ipar az ő pátriájában oly örvendetes lendületnek indult.

Sertésforgalmi korlátozások módosítása. A cs. kir. osztrák belügyminiszter folyó évi november hó 9-én kelt hirdetményével a sertésvésznek Ausztriába történt behurczolása miatt azonnal kezdődő érvényességgel a sertéseknek Ausztriába való beviletét ujabban még a következő területekről tiltotta meg: *Kiskülső* vármegye *dicsőszentmártoni* és *erzsébetvárosi* járásaiból, valamint *Erzsébetváros* r. t. városból; *Nagykküllő* vármegye *medgyesi*, *segesvári* és *szentágotai* járásaiból, valamint *Medgyes* és *Segesvár* r. t. városokból; *Szeben* vármegye *ujegyházi* járásából végül: *Vas* vármegye *felsőőri* járásából.

NYILTTÉR.*)

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

a

Köztelek Zsebnaptár

1901-re.

A „Köztelek Zsebnaptár" ezen **hetedik évfolyama** régi kötésében, javitott és tetemesen bővitett tartalommal bir.

A „Köztelek Zsebnaptár" minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár" **ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek"** előfizetői részére bérmentes kéldéssel együtt

3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „Köztelek" kiadóhivatalában,

Budapest,

IX., Üllöi-út 25. (Köztelek).

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

A husértékesités szervezése

Dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi m. kir. miniszter megbizásából: Ausztria, Németország és Dánlában tett tanulmányutja alapján

IRTA

Jeszenszky Pál

az O. M. G. E. titkára.

Ára: 2 korona.

Megrendelhető

az O. M. G. E. titkári hivatalában.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* **a** *„Köztelek"* szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyara vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: *55 krajczár.* Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Guttmann és Wahl* budapesti terméynbizományi czég jelentése.)

Budapest, 1900. november 17.

A lefolyt hét időjárása nagyobbára borus és esős volt, mi mellett a hőmérséklet, tekintettel az előrehaladott idényre, enyhe maradt. A mig hátralévő mezei munkálatok gyorsan haladnak. A vizsláks tovabbra is emelkedő és a hajózás egészen skadálytalanul folyik.

A külföldi piaczok üzletmenetét illetőleg nagyjában nem mutatkozik lényegesebb változás, habár a hangulat barátságosabban alakult és az eladási viszonyok is kedvezőbbek voltak. Amerikában a hangulat a hét kezdetével szilárdan indult, az uszókészletek csökkenése és az orosz termés felől beérkezett gyengébb hirekre, mi mellett a kevésbbé kedvezőtlen agrentiniai jelentések figyelmen kívül maradtak. Később hirtelen lanyhulás állott be, mert a Bradstreets jelentése, miszerint a látható buzakészletek az Unióban ismét 1.398,000 bush. gyarapodtak, meglepőleg hatott. Az árak egyenleggként a mult héthez viszonyitva 1 c. olcsóbbak. Angliában az irányzat kezdetben szintén szilárd volt és az eladók mérsékelt árelőnyöket is érhettek el, utóbb a hangulat azonban ismét csendes és az árak visszaestek. A franczia piaczokon gyenge változások voltak, melyek ugyan 1 frck-nyi emelkedést eredményeztek, a fogyasztási kereslet azonban továbbra is csak csekély maradt. A többi kontinentális piaczokon állandóan mérsékelt a forgalom, alig változott árak mellett.

Nálunk a kereslet kenyérmagvakban a mult hetinél jobb volt, anélkül azonban, hogy az árakra befolyást gyakorolt volna. Éppugy változatlanok a takarmánycikkek is.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Egy hét óta némileg jobb érdeklődésre talál. Eddigi tartózkodásuk után egyes malmok nagyobb beszerzések eszközlését látták szükségesnek és az első napokban az emelkedett határidő-árakra való tekintetei is, valamivel magasabb árakat engedélyeztek. Később a vételkedő szenban alább hagyott, a hangulat is csendesebbre fordult, jelentékenyebb árcsökkenés azonban, tekintettel a gyengült kínálatra, nem következhetett be, habár az előző napokban elért árelőny veszendőbe ment. A hangulat a hét végével is csendes és az árak a mult héthez viszonyitva változatlanok. Az összforgalom 140,000 mm. és a hetihozatal 204,000 mm. tesz ki.

Rozsa jól tartott maradt. A kínálat főleg jobb minőségű áruban gyenge, mig a kereslet kiviteli czélokra ily minőségekben valamivel élénkebb volt. Finom áru ügy 10—15 fillérrel emelkedett is, mig merkantil minőségek változatlanok maradtak. A helyi fogyasztás inkább tartózkodó volt. Minőség szerint 13·30—13·50, finom árut 15·90 K.-ig jegyzünk budapesti paritásra. Nyiri származékoknak csak korlátolt volt a forgalom és Debreczen távolságban átvéve 12.95 K. jegyzünk készpénzfizetéssel.

Árpa (takarmány- és hántolási czélo' ra) továbbra is csak mérsékelt érdeklődésre talált, jóllehet a kínálat is aránylag gyenge maradt. A forgalom igy csak korlátolt volt és gyárosok változatlan árakat 11·20—11·70 K. fizettek helyben átvéve, mig hánlalóknál szükséglet esetén jobb minőségű árurét 11·90 K.-ig volt elérhető. Állomásokon átvéve a forgalom pang és csak elvétve volt jobb minőségű tiszavidéki áru kisebb tételekben exportérjeinknél elhelyezhető.

Zab ugyancsak változatlan maradt. A hangulat inkább kellemesnek volna nevezhető, habár nem mutatkozott jobb vételkedv. Prima áru továbbra is hiányzik. Szín és tisztaság szerint elkelt 8·00 mm.-ért 10·80—10·90, finomabb árurét 11·30 K.-ig fizettek helyben átvéve, mig finom fehér urasági áru néhány fillérrel ezen felül is ér el.

Tengeri (uj) részben Bécs számára, részben a felvidékre való elszállítás czéljából bánáti és bácskai állomásokon jobb érdeklődésre talált és néhány fillérrel magasabb árakon volt eladható. Tiszavidéki állomásokon a forgalom korlátlanb volt és szállítási relációid szerint 8·60—8·80 K. ért el. Budapesti paritásra novemberre 9·15, deczemberre 9·40, januárra 9·50 K.-ig jegyzünk. Kőbányán minőség szerint eladatlanul felérkezett árurét 9·40 K.-ig fizettek.

Olajmagnak: Káposztarepczében a készletek elfogytak és csak névlegesen jegyzünk 30—31. Káposztarepcze 1901 augusztusra alig kőttetett ugyancsak névlegesen 26·—26·20 K. jegyes. Lennap csendesebb 23·—, gomborka 24—26 K. jegyez. Kendermag csendes és 18·50 K. körül jegyez budapesti paritásra.

Hüvelyesek: Bab iránt az érdeklődés valamivel jobb volt és a hangulat azonban csendes, és az árak változatlanok. Gyöngyös-Félegyházán fehér törpebabot 17.50, fehér gömbölyű babot Mohács, Baja, Zomboron 15·—, barnabab Kalocsán 13·4, Nagy-Károly 12·80 K. jegyeznk. Erdélyi bab minőség és relacció szerint 12·80—13·20 korona közöt jegyez. Köles romániai bövebb hozatalok folytán csendes; hazai származék 10·20—10·50, román áru üzlet nélkül átmenetileg 10.—10·20 K. ér el helyben.

Heremagnak. Vörösherében a hangulat kellemesebb és az árak jobb érdeklődés mellett némileg javultak. Vöröshere kb. 116—120, finomabb 140 K.-ig jegyez. Luczernában ugyan jobb volt forgalom és 76—96 korona között fizettek helyben. Bükköny helyben átvéve 14. — K. jegyez.

Napi jelentés a gabonafüzletről.

1900. november 20

Készburában a csekély napihozalok daczára ma lanyha irányzat urallkodott. Jó de kínálat mellett elkelt 12.000 mm 10 fillérrel olcsóbb árakon. Finomabb minőségü buzák keresetebbek.

Rozs. Jobb minőségü áruban a kínálat csekély, pedig kiviteli czélokra csakis ilyen árut lehet eladni. A helyi fogyasztás alig vesz valamit, az árak tartottak. Minőség szerint 13·80 koronáig jegyzünk budapesti paritásra.

Takarmányárpában gyengébb a kínálat, a hangulat nyugodt. Kőbányán jobb árurét 11.80 koronáig jegyzünk.

Zabban az irányzat csendes, forgalom alig van e czikkben Minőség szerint helyben 10·50—11·20 kor.-ig jegyzünk.

Tengeri a bánsági és bácskai állomásokon nagy mennyiségekben vásároltatik bécsi számára. Nálunk a helyzet változatlan. Prompt szállitásra 9·40, november-decemberre 9·20—9·30, decemberre 9·30—9·40, januárra 9·40—9·50 érhető el budapesti paritásban.

(**Az árak 100 kg.-ként koronánt érhetőek**):

Eladatott:

Uj-buza:

Tiszavidéki:	100 mm.	80⁵	kg K.	15·65	3 hóra
	100 „	80	„ „	15·40	„ „
	200 „	81	„ „	15·20	„ „
	400 „	79⁸	„ „	15·35	„ „
	300 „	79	„ „	15·30	„ „
	100 „	78	„ „	14·90	„ „
	100 „	79	„ „	14·90	„ „
	200 mm.	78⁵	kg. K.	14 90	„ „
	100 „	78⁸	„ „	14 80	„ „
	500 „	78	„ „	15 20	„ „
	300 „	78	„ „	14·80	„ „
	100 „	77⁵	„ „	15.—	„ „
	200 „	77	„ „	15·10	„ „
	100 „	77	„ „	15.—	„ „
	100 „	76⁷	„ „	14·70	„ „
	200 „	76⁵	„ „	14·70	„ „
	100 „	75⁵	„ „	14·50	„ „
Pestvidéki:	100 „	78	„ „	14·70	„ „
	100 „	78	„ „	14.60	„ „
	100 „	77⁸	„ „	14.70	„ „
	250 „	77⁵	„ „	14·60	„ „
	100 „	77⁸	„ „	14·50	„ „
	100 „	77	„ „	15·—	„ „
	200 „	77	„ „	13.80	„ „
	100 „	76⁵	„ „	14·60	„ „

Pestvidéki:	100 mm.	77⁸ kg.	K. 14·60	3 héra' ?
	100 „	76⁵ „	„ 14·50	„ „
Fehérmegyeviderki:	1100 mm.	76 kg	K. 14·90	3 héra
	1000 „	77² „	„ 14.90	„ „
Erdélyi:	100 „	77 „	„ 14.50	„ „
Bihari:	100 „	76⁸ „	„ 14.50	„ „
Dunai:	2450 mm.	74 kg	K. 13·50	„ „
	500 „	72⁷ „	„ 13.60	„ „
Bánsági:	500 „	76 „	„ 14·24	„ „
	200 „	75 „	„ 14·24	„ „
Kalocsai:	2500 „	75 „	„ 14·50	„ „
Zentai:	3000 „	75 „	„ 14·50	„ „

Szeszügylet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszügyri képviselő tudósítása.)

A hét elején a szeszügyletben változatlan élénk kereslet uralkodott és a szeszárak ugy azonnali, valamint későbbi szállitásra a multheti záratlegyzés szintén záródnak. Elkelt finomitott szesz nagyban adózva 116·50—117·50 K, adózatlanul 46·50—47·50 K. budapesti finomitógyáraktól. Vidéki finomitógyáraktól finomitott szesz adózva háztól szállitva 116 koronáig volt ajánlva, mely áron több tétel záruluva is lett.

Élesztószesz 116·50—117·50 K. adózva és 47·50 koronáig adózatlanul kelt el.

A denaturált szesz ára 36—36.50 K. nagyobb kötésekből.

Mezőgazdasági szeszgyáraktól kontingens nyerszesz e hétnek elején gyéren volt ajánlva és csak néhány kisebb zárlat lett eszközölve 40·50 koronáig fix árban vagy 2·50 K. jegyésen alól.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 42·— — 42·50 korona.

Bécsi jegyzés 43·——43·40 korona kontingens nyerszeszért.

Prágai jegyzés 113·——113⅛ korona adózott és 40·— korona adózatlan szeszért.

Triesztí jegyzés 20·——20·25 korona kiviteli szeszért, 100% hektóliterje.

A kivitel a hét elején szünetelt.

Vidéki szeszgyárak változatlanul szilárdan jegyeznek.

Budapesti záráslatrak e héten: Nagyban: Finomitott szesz 116·50—117·50 K., élesztószesz 116·50—117·50 K., nyerszesz adózva 114·50—115·50 korona, nyerszesz adózatlan (exkontingens) —·——·— korona, denaturált szesz 36·——36·50 korona. Kontingens nyerszesz —·——·— korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállitva, készpénz fizetés mellett értendők.

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósitása a *„Közletek"* részére. Budapest, 1900. nov. 15. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysuly tisztasuly-ként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Buzalíszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	25.40	24.20	23.—	22.—	21.40	20.20	18.50	16.20

Takarmánylíszt Korpa

	7½	3	F.	G.
Ár: kor.:	14.—	11.10	8.60	8.80

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmezlikkek árairől.

A magyar gazdák vásárcsarnok elláto szövetkezet üzleti jelentése. 1900. nov. 17.

Forgalmunk a hét második felében nagyobbmérvü hozatalok folytán igen terjedelmes volt.

Eladásaink nagyban:

Vidéki marhahus hátulja 78—92, eleje 58—80, sertés szalonnastól 70—80, a nélkül 64—76 fillér, borju hosszan mérve 0·90—1·10 korona, sülidő malacz 1—1·12, szopós 1·40—1·60 korona kilónként.

Vadfélék: szarvas 60—64 fillér, őz 1·10—1·20 korona, vadsertés 80—100 fillér, egészben és kilónként, fácsán párja 6—6·20, fogoly 1.10—1·40, nyul dbonként nagyobb tételekben 2·40—2·60 korona, fenyves madár madár 50—60 fillér páronként.

Prima tojás 79—80 korona eredeti ládánként.

Vágott libából és pulykából rendkivül erős hozatalaink voltak. A fogyasztás lassú, vontatott. Prima liba 90—100, másodrendű 70—80, pulyka 100—106 fillér kilónként.

Elő baromfiaknál is az árak honyatlottak, igy elkelt rántani való csirke 120—130, sülni való 140—150, tyuk 180—220, kappan 182—300 filléréret párja. Hizott liba 7.40—10 korona páronként. Tojtermék: prima tevaj 220—240, főzniváló 180, turó 20—28 fillér kilónként. Grói sajt 100—112, Eljuti czemegrsajt ezára 10 kor.

Gyümölcsnemek: Alma prima londoni pepin 60—80, arany renett 50—64, hatul 30—40, rétesnek való 30—32, közepminőségű 24—28, alsórendű 10—14 korona 100 kgrkint. Finom fajkórte hiányzik, beftőzni való 24—32 korona 100 kgrkint. Közönséges szőlő 30—40 kor. 100 kilogrammként. Dió 50—56 kor. Méz 72—80 kor. 100 kgrként.

Rózsaburgonya 3·00—3·40, fehér 2·20—2·60, kifli 8—9 kor., a két első vagontételeknél, az utóbbi 10 mázsás tételeknél minden 100 kgként. Fejeskáposztát legutóbb 5·20 koronával adtunk el.

Hidegburvásár az Orczy-uti élelmi piaczon. 1900. november hó 20-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a *„Közletek"* részére). Felhozott Budapestről 67 árus 139 db sertést, 2 árus 7 db szüldöt, 3000 kg. hájat, 800 kg. füstölt hust, 2000 kg. szalonnát, 1400 kg. hájat.

Vidékről és pedig: Nagy-Székelyről 3 árus 64 drb sertést, Dunapataj-ról 5 árus 46 darab sertést, Dunavecsérő 3 árus 18 drb sertést, Soltről 2 árus 14 drb sertést, Ráczkevéről 1 árus 7 drb sertést, Czeczérő 1 árus 16 drb sertést, összesen 15 árus 165 drb sertést, helybeli árus 139 drb sertést, mindösszе 304 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 88—100 fillér, 1 q ——— K., szüldőhus 1 kg. 112—128 fillér, 1 q ——— K., füstölt sertéshus 1 kg. 108—120 fil. 1 q ——— korona, szalonna zsirnak 1 kg. 94—104 fill., 1 q ——— K., füstölt szalonna 1 kg. 100—104, 1 q ——— fillér, háj 1 kg. 100—112, 1 q ——— fillér, disznózsir 1 kg. 120—128, 1 q ——— fillér, kocsonyahus 1 kg. 48—60, 1 q ——— fillér, füstölt sonka 1 kg. 128—139 fillér, 1 q ——— korona, kolbász 1 kg. ——— fillér, disznósajt 1 kg. ——— fillér.

Hidegburvásár a Garay-téri élelmi piaczon 1900. november 20-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a *„Közletek"* részére.) Felhozott Budapestről 62 árus 55 db sertést, 0 árus 12 db szüldöt, 3500 kg. friss hust, 1000 kg. füstölt hust, 700 kg. szalonnát, 400 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, ——— kg. kocsonyahust, — kg. disznósajtot, — kg. (— db) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: N.-Körösről 11 árus 104 drb sertést, Czeglédről 7 árus 78 darab sertést, Nagy-Székelyről 3 árus 82 drb sertést, Madocsáról 2 árus 17 drb sertést, Monorról 1 árus 6 drb sertést, Kisfőrösről 1 árus 7 drb sertést, Soltről 1 árus 7 drb sertést, Szabad-szállásról 1 árus 2 drb sertést, Dunaföldvárról 1 árus 5 drb sertést, összesen 28 árus 314 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 96—100 fillér, 1 q 74—82 korona, szüldőhus 1 kg. 112—120 fillér, 1 q 80—84 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 104—112 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 100—104 fillér, 1 q ——— korona, füstölt szalonna 1 kg. 136—144 fillér, 1 q ——— korona, háj 1 kg. 104—112 fillér, 1 q ——— korona, disznózsir 1 kg. 120—— fillér, 1 q ——— korona, kocsonyahus 1 kg. 60—64 fillér, 1 q ——— korona, füstölt sonka 1 kg. 140—160 fillér, 1 q ——— korona, kolbász 1 kg. ——— Disznósajt 1 kg. ——— hurka —, 1 drb ———, töpörtö 1 kg. ——— fil 1ér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utcza. 1900. november 20-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a *„Közletek"* részére.)

Felhozatott a szokott községekből 52 szekér réti szénа, 34 szekér muhar, 19 szekér zsupszalma 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengerszár, 6 szekér egyéb takarmány (zabosbükköny és sarju stb.) 400 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben, q-ként, a következők: réti szénа 360—440, muhar 440—500, zsupszalma 280—300, alomszalma 240—290, egyéb takarmány lóhere ———, takarmányszalma ———, 100 kévé tengerszár ———, luczerna ———, sarju 320—360, szalmaszecska 360—370, szénа ———, uj ———, zabosbükköny 500—500. Összes kocsiszám 127, suly 165,100 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. nov. hó 16-án. *A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.*

Felhajtatott: belföldi 370 db, eladatott 370 db, galicziai — db, eladatott — db, tiroli — db, eladatott — db, növendék élő borju 73 db, eladatott 39 db, élő bárány — db, eladatott — db; előtt belföldi 11 db, eladatott 11 db, galicziai — db, eladatott — db, tiroli — db, eladatott — db, bécsi előtt — db, eladatott — db, növendék borju — db, eladatott — db, előtt bárány — db, eladatott — db, élő kecske — db, eladatott — db.

Borjuvásár hangulata lanyha volt!

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— koronág, kivételesen ——— koronág dbonkint, 66·—88·— koronág, kivételesen 98·—— koronág sulyra, galicziai ——— kor., kiv. ——— koronág dbonkint, ——— kor.-ig, kiv. ——— koronág sulyra, tiroli ——— koronág kiv. ——— koronág dbonkint, ——— koronág kiv. ——— koronág sulyra, növendék borju ——— koronág, kiv. ——— koronág drbkint, 32—48 koronág, kiv. ——— koronág sulyra. Előtt borju: belföldi 114—120 koronág, kiv. ——— koronág sulyra, galicziai ——— koronág, kiv. ——— koronág sulyra, tiroli ——— koronág, kiv. ——— koronág drbonkint, bécsi ——— koronág, kiv. ——— koronág sulyra, növendék ——— koronág, kiv. ——— koronág drbonkint, élő bárány —·——·— koronág páronkint, előtt bárány —·——·— koronág párja.

Budapesti juhvásár. (A 1900. november hó 19-én. székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóság jelentése a *„Közletek"* részére).

Felhajtatott: Belföldi hizlalt ürt 672 darab, eladatott 672 db, feljavitott juhok 718 db, eladatott 628 db, kisorolt 100 kosok db, eladatott — darab, kiverő juh 36 db, eladatott 36 db, bárány — db, eladatott —, kecske — db eladatott — db, bozzniai —, eladatott — db szerbiai —, eladatott — db. angol kereszteszés — eladatott — db, románisi —, durvaszőrű — db.

Birkavásár hangulata igen lanyha volt.

Árak a következők: Belföldi hizlalt ürt 35—38,— K. páronkint, 38—40 (44) K.-ig 100 kiló élősuly szerint, feljavitott juhok 18·—24·— K. páronkint, —·——·— (—·) K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kisorolt kosok ——— K.-ig páronkint, ——·——·— K.-ig 100 kiló élő suly szerint, kiverő juhok —·—12— K.-ig páronkint, ——— K.-ig 100 kl. élős. sz., bárány — K., kecske —·— K. páronkint, durvaszőrű 12.——24·— K. páronkint, 28.—— K.-ig 100 kiló élősuly szerint, szerbiai —·— K. páronkint, — K.-ig élősuly szerint, angol kereszteszés — K. páronkint. romániai — K. páronkint, raczkajuhok —·——·— K. páronkint, —·——·— K.-ig 100 kiló élősuly szerint.

Bécsi sertésvásár. 1900. nov. 20-án. *(Schleifder és társai* bizományi czég távirati jelentése a *„Közletek"* részére).

Felhajtatott: 5257 lengyel, 3944 magyar, összesen 11202 drb.

A vásár élénkebb volt.

Árak kilónként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 88—90 fillér, kivételesen — fillér, közepes 75—86 fillér, könnyü ——— fillér, küldő 56—76 fillér.

„Mezőgazdák figyelmébe!"

Elismert kitünő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2½, 3½, 4, 4½, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetik.

Élelmi szerek értékesítését eszközöljük az előírt % mellett.

Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénzszámolás.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKABAN.

Sürgönycím: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad:

Husnemüket, füstölt hust, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajat, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

HOTTER F. J. R. gyógyszertár a sz. Józsefhez BÉCS, XII./2., Sehönbrunnerstrasse 12.

Hotter-féle Absorbinol

½ palacsk frt 6.—, 1/1 palacsk frt 3.50. Kitűnő minőségű kinövési és zúzos testtisztítókul, a czélnak, hogy a szőrt tökéretlenné. Erősíti a megtámadott és gyenge izokat, eltávolít, és tökéretlen minden csomót az izmokon és megöv minden gyulladásdi; különösen bevált sphainjai, czillódaganatnál, patabütykönél, vastag terdczi czomócnál az izokon, vastag bokánál, daganatoknál, a hol ilyenek fellépnek. A terdek remegését megszünteti és meggyógyítja a szalmaczukat.

Hotter-féle Agrii táppora

levek és szarvasmarháknak, 1 czomag 80 l.

Kitűnő táplálmányokban az állati test és egészségünk fenntartásra; nőnek vesen, máj, hólyag és tüdőjünk elkámosodik.

HOTTER-FÉLE SZÉNVÍZTISZTÍTÓ

ára egyely ára 2 frt, ½ egyely 1 frt 20 kr. Felülmulhatatlan tisztítószer jó czélszerű régi bajoknál is.

HOTTER-FÉLE TRAGANT-PUDI

1 palacsk 1 frt 20 kr.

Az izokat és izmokat a magas fryg kurig illandó erőben és friscsen fentartanja, az állatnál a bontottsáczok után a legnagyobb fáradtságnak és vontatásnak ellenáll, a tulerőltetés következményeiről, bénulás, szaggalás és morcodásnál megjegő sikerrel alkalmazandó.

HOTTER J. RÓ H. SR. HERBÁTPORA

1 KILÓ 1 frt 20 kr.

Legjobb étvegi szer a diszdik étvágytalan és az azzal járó emésztésnek elősegítésére, s minden bevegő szerhez alkalmas. A fi. számú hasmenésnél alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE KOLNAI KÉLNÉI SZÉN

1 kvegy 1 frt 50 kr.

Levakmál mindennemű kóliks és bure fellszaszás, szarvasmarháknál pedig puffadtság ellen alkalmazandó.

Kitűnő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönben mindenféle **erdészeti magot** ajánl a

Magy. magpergető-gyár

Faragó Béla Zala-Egerszegen; minden kiállitáson **kitüntetve,** legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

1142

Ideg és bőrbetegségeket

gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése alatt nyert gazdag tapasztalatai alapján

med. univ.

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista.

Meglepő eredmény gyengeségi állapotoknál.

Rendelés 9—3-ig; este 6—8-ig.

BUDAPESTEN,

VII. ker., Erzsébet-körut 12. szám.

Levelekre díjtalanul válasz, kivánatra gyógyszerek.

Magyar kir. Államvasutak igazgatóság.
1601/604. szám. C/III.

Hirdetmény,

(Tanulóbérletjegyek életbeléptetése Szár állomásról Bicske állomásra).

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint f. évi november hó 15-től kezdve Szár állomásról Bicske állomásra egy és három hónapig érvényes tanulóbérletjegyek fognak kiadatni, melyek a Szár állomáson díjtalanul kapható tanulóigazolványok alapján váltandók.

Budapest, 19.0. október hó 31-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomat vagy díjaztatik.)

November hóban jelenik meg a

Gazdasági Számviteli Naptár

1901. évre.

SZERKESZTŐ:

SZILASSY ZOLTÁN.

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

Ára portomentes küldéssel 1 korona és 80 fillér.

Ajánlott küldéssel 2 korona.

Egy diszesen s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerü számviteli könyv, a melyet minden gazda **számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.**

Előfizetéseket elfogad

a „KÖZTELEK" kiadóhivatala

BUDAPEST,

IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

A t. cz. gazdaközönség

becses figyelmébe!

Jutányos árban eladó
5 drb 3000 kilós hordképességű, 4 méter hosszu és 2 méter szélesen kalocsaszerű

hidmérleg!

9 drb 1500 kilós hordképességű, erős vasbetétekkel ellátott uj szerkezetu

marhamérleg!

7 drb 1000 kilós hordképességű és 9 drb 500 kilós hordképességű

tizedes mérleg

az összes súlyokkal ugyszt minden mérleg hitelesitve!

Becserélek!

Acélos marhamérlegeket az hidmérlegre vagy az marhamérlegre.

Javitásokat pontosan eszközölök!

DÉNES MANÓ

mérlegkészitő

Budapest,

VII., Dohány-u. 78.

Fenyőfák,

bimbófák, borzok, ajtódiszek alma és gyékenye díjszerte Portnak kapható Fazekas Tivadar.

Hirtok

325 holdi, szántóföldi Hermannszky birtokegyben, fenlmaradó vagy más tárgyban, jó kötött melleti, megfelelő gazdasági épületekkel, jelenleg a tulajdonos kezelésében eladó vagy bérbeadó. Kalka Adolf Budapest, J.-N.-K. Benczúr-u. 1721

600 holdas birtok eladó

vagy haszonbérbe kiadó. A birtok Pestmegyében Budapestiről vasúton 1 órányira levő Üllő és Monor vasuti állomásnál kezelő. Az órányira az országos mentén fekszik. Ösel vetésű, nagy 6 szobás lakóházzal, számos uj gazdasági épületekkel. Bővebben a vaugy donosnál. 1640

HAY J.

BUDAPEST.

VII. kerület, Erzsébet-körut 14. sz.

Répa szelet

megvétetik. Ajánlatok (cukrászati gazdaság Hatschek-gőzös Perczy Alajosgőzös kikötőtik. 1620

Bérletet

kerünk szó-szó szóló terczi levélszéke, kőfaszon a jobb megyékben 1-ből város és vasutonál. Ajánlatokat ezek tulajdonosaitól kérek. Cato a kiadóhivatalban. 1620

Akáczfát

kültetés vagy **sorfáknak alkalmasat** bármily mennyi- és minőségben elad: 1825

Dr. Pajzs Gyula

hevesi gazdasága (Hevesm.)

A

mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvényünk,

a végrehajtására vonatkozó

miniszteri rendelet,

magyarázatokkal ellátva, egy füzetben.

Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Telepités.

A politikai és gazdasági telepités, a telepitési bank a középbirtokrendezés és a tenyészgazdaság (tervvázlat)

irta: Zorád István

ára 1 korona,

megjelent és kapható kiadóhivatalunkban

(Budapest, Üllői-ut 25. sz.)

Postán bérmentesen küldve 1 korona 20 fillér.

Tüzbiztos istálló-

vihar-, tehergőzös-, kummet- és kézi **lámpákat** ajánl

Emil Köhler

gépgyári raktára

Wien, IV/1.,

Allegasse No 12.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1763

A m. kir. államvasutak téli menetrendje.

Budapest—Hatvan, Budapest—Bicske, Budapest—Párkány-Nánára a vonatok érkezése oda és vissza.

Érvényes 1900. évi október hó 1-től.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Állomások		Gy. v. I.—II. 402	Gy. v. I.—II. 304	Sz. v. I.-III. 320	✪ Sz. v. I.-III. 1508	Sz. v. I.-III. 408	Sz. v. I.-III. 306	Sz. v. I.-III. 310	Sz. v. I.-III. 316	Gy. v. I.—II. 404	Sz. v. I.-III. 312	Gy. v. I.—II. 302	Sz. v. I.-III. 308	Sz. v. I.-III. 318	Sz. v. II.-III. 324	Sz. v. I.-III. 1506	Sz. v. I.—III. 406	V. v. I.-III. 322
Budapest keleti p. u.	indul	710	740	785	800	850	985	1285	—	235	240	340	530	635	690	800	850	1110
Péczel	indul	—	—	815	831	930	1019	121	—	—	328	—	604	709	738	845	845	1200
Gödöllő	érkezik	—	—	838	854	954	1045	147	—	—	353	437	630	735	—	911	940	1228
	indul	×758	813	—	855	955	1046	149	—	×318	354	438	631	736	—	912	1006	1229
Aszód	indul	×818	×[illegible]	—	919	1017	1112	216	—	338	422	496	699	805	—	938	1007	100
Hatvan	érkezik	830	845	—	944	1038	1136	246	—	355	450	508	725	833	[illegible]	1005	1103	128

✪ Budapest keleti p. udvar—Gödöllő között az utasok leszállása ki van zárva.
⊙ Bezárólag október hó 31-ig közlekedik.

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Állomások		V. v. I.-III. 321	Sz. v. I.-III. 323	Sz. v. I.—III. 405	Sz. v. I.-III. 309	Sz. v. I.-III. 1505	⊙ Sz. v. I.-III. 319	Sz. v. I.-III. 307	Sz. v. I.-III. 311	Gy. v. I.—II. 301	Gy. v. I.—II. 403	Sz. v. I.-III. 315	Gy. v. I.-III. 313	Sz. v. I.-III. 305	Sz. v. I.-III. 407	Sz. v. I.—II. 1507	Gy. v. I.—II. 303	Sz. v. I.-III. 377
Hatvan	indul	227	[illegible]	435	535	600	630	658	1030	1137	1205	—	332	454	633	652	808	808
Aszód	indul	306	[illegible]	452	553	629	717	883	1050	—	1233	—	359	531	655	719	—	852
Gödöllő	érkezik	348	[illegible]	522	625	704	746	902	1121	×1211	×1244	—	430	552	735	745	×837	×914
Gödöllő	indul	350	[illegible]	524	627	706	748	903	1122	—	—	200	432	554	726	747	—	—
Péczel	indul	424	545	549	650	731	810	926	1146	—	—	223	456	617	749	810	—	—
Budapest k. p. u.	érkezik	520	600	635	730	815	845	1005	1223	1250	130	505	535	730	820	850	920	1000

Budapest keleti p. u. — Bicske.

Állomások		Sz. v. 10 I.—III.	Gy. v. 6 I.—II.	Sz. v. 20 I.—III.	Sz. v. 22 I.—III.	Gy. v. 1302 I.—II.	Gy. v. 4 I.—II.	Sz. v. 16 I.—III.	Sz. v. 12 I.—III.	Sz. v. 18 I.—III.	T. sz. sz. 48 I.—III.	✪ Sz. v. 1304 I.—III.	Sz. v. ✪ 8 I.—III.
Budapest keleti p. u.	indul	650	850	—	1225	145	220	230	430	—	900	955	1045
Budapest-Ferenczváros	indul	707	—	—	1286	—	—	241	441	—	924	1008	1059
Budapest-Kelenföld	érkezik	716	906	—	1245	201	236	251	451	—	945	1018	1110
Budapest-Kelenföld	indul	721	907	—	1246	202	237	252	453	—	950	1021	1118
Bicske	érkezik	837	945	—	150	240	315	356	557	—	1100	1131	1218

✪ A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások		T. sz. sz. 47 I.—III.	Sz. v. ✪ 7 I.—III.	Sz. v. 1303 I.—III.	Sz. v. 11 I.—III.	Gy. v. 3 I.—II.	Gy. v. 1301 I.—II.	Sz. v. 21 I.—III.	Sz. v. 27 I.—III.	Gy. v. 5 I.—II.	Sz. v. 15 I.—III.	Sz. v. 19 I.—III.	Sz. v. 9 I.—III.	Sz. v. 17 I.—III.
Bicske	indul	435	505	546	746	1250	111	317	481	619	650	—	749	—
Budapest—Kelenföld	indul	544	612	651	849	128	148	418	595	658	752	—	846	—
Budapest—Kelenföld	érkezik	547	616	659	859	129	149	428	540	659	754	—	848	—
Budapest-Ferenczváros	indul	602	627	712	909	—	—	438	553	—	807	—	908	—
Budapest keleti p.u.	érkezik	615	640	725	920	145	205	450	605	715	820	—	915	—

Budapest ny. p. u. — Párkány-Náua és vissza.

Állomások		Sz. v. 169 I.-III.	Sz. v. 151 I.-II.	Gy. v. 1302 I.-II.	Gy. v. 101 I.-II.	Sz. v. 170 I.-III.	Sz. v. 116 I.-III.	Sz. v. 172 I.-III.	Sz. v. 135 I.-III.	Sz. v. 174 I.-III.	Gy. v. 104 I.-II.	Gy. v. 144 I.-II.	Sz. v. 176 I.-III.	Sz. v. 178 I.-III.	Sz. v. 180 I.-III.	Sz. v. 1-9 I.-II.	Sz. v. 183 I.-III.	Sz. v. sz. sz. 213 I.-III.	✪ Sz. v. 114 I.-III.	Sz. v. 132 I.-III.
Budapest ny. p. u.	ind.	555	655	730	800	915	928	1215	1225	115	140	220	225	430	450	600	620	740	905	925	1040
Párkány—Ujpest	ind.	610	710	—	—	930	(939	1220	(1241	130	—	235	240	445	505	615	633	755	920	1001	1055
Bicsk	ind.	érk.	érk.	800	—	érk.	1018	érk.	1300	érk.	218	318	érk.	540	545	érk.	708	érk.	1000	1028	1140
Párkány-Marót	ind.	—	—	821	—	—	1050	—	127	—	*235	330	—	615	—	740	—	1045	1108	érk.
Párkány-Nána	érk.	—	—	848	905	—	1130	—	érk.	—	258	445	—	érk.	—	830	—	1120	1140	—

Állomások		Sz. v. 182 I.-III.	Gy. v. 151 I.-II.	Sz. v. 105 I.-III.	✪ Sz. v. 117 I.-III.	Sz. v. 167 I.-III.	Sz. v. 127 I.-III.	Sz. v. 129 I.-III.	Sz. v. 143 I.-III.	Sz. v. 171 I.-III.	Gy. v. 103 I.-II.	Sz. v. 173 I.-III.	Sz. v. 175 I.-III.	Sz. v. 177 I.-III.	Sz. v. 115 I.-III.	Sz. v. 179 I.-III.	Sz. v. 181 I.-III.	Sz. v. 125 I.-III.	Gy. v. 105 I.-II.	Gy. v. 1401 I.-II.
Párkány-Nána	ind.	—	—	—	448	—	539	600	—	840	—	1227	—	—	—	3331	—	—	749	905
Párkány-Marót	ind.	—	—	—	530	—	616	650	—	931	—	—	—	—	1[illegible]	4221	—	718	—	833
Bicsk	ind.	—	530	—	1000	—	651	724	—	1008	—	118	—	305	—	5151	—	750	—	832
Párkány-Ujpest	ind.	535	604	625	1037	720	1283	802	955	1022	1240	—	145	250	347	530	1502	635	810	—
Budapest ny. p. u.	érk.	540	620	640	650	730	745	815	1010	1105	1255	150	158	300	400	540	6051	650	825	845	900	—

Jegyzet: ✪ Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Az igazgatóság.

Hirdetési ár 15 szóig [illegible] n felül minden szó 4 fillér, kövér betükkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. Kishirdetések előre fizetendők. [illegible]

KIS HIRDETÉSEK

Csak mezőgazdák és a [illegible]

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Megbizható számtartót, ki a kettős [illegible] n m [illegible] vezelésben jártas és a gazdasági pénztár kezelésé[illegible] lépésre keresek. [illegible] ványok és bizonyítványmásc [illegible] küldetnek) Grosz An[illegible] 1796

Irnok kerestetik 3000 holdas gazdaságba, ki egyszersmind [illegible] Évi javadalmazás 400 [illegible] teljes ellátás. Jó irás [illegible] vitelbeni jártasság me[illegible] tatik. Pályázatok, melyek vissza [illegible] 1825

Központba rendelkező tiszt mellé ispáni czimmel, egy erélyes, [illegible] a Sándor [illegible] 1817

Gazdatiszt [illegible]tetik 800 holdas felvi[illegible] kra. Megkivántatik, [illegible] 1800

Nőtlen [illegible] 1841

ÁLLÁST KERESŐK.

Végzett gazda, [illegible] den ágáb[illegible] vezetésbe [illegible] 1828

Számtartó [illegible] datlan állásban, [illegible] felcserélni. Szives megk[illegible] sek a kiadóhivatalba in[illegible] dők „Számtartó“ 1644 jelige alatt. 1844

Jószágfelügyelői vagy ehhez hasonló önálló gazdasági alkalmazást elfogad [illegible] holdas bérgazdaságot ö[illegible] vezetett és mint jó[illegible] ügyelő is működött. [illegible] mellett megfelelő évi j[illegible] met biztosit. Czim a [illegible] 1870

Nős kertész [illegible] czélszerü épitéseit is el[illegible] vagyok, öt ny[illegible] Nős, egy gyerm[illegible] ige alatt Écska Torontálmegye.

Gépész, [illegible] lomban mint főgépész tizenhat éve van alkalmazásban, több évi gyakorlata van az aratógépek szerelésében, ij munkákat is végez, negyven éves, állása felmondatlan, urada[illegible] Nagy Sándor Budapest, Nefelejts-utcza 23. szám ajtó 5. [illegible]

Tehenész gazdának vagy major gazdának ajánl[illegible] zik e gazdas gl [illegible] zett, 26 éves ev ref [illegible] bir, bármikori belépésr[illegible] 1816

Nős gazdatiszt llást ke[illegible] is gyermektelen gazdatiszt, az összes teendőkben [illegible] enyésztés, hizlalás, szőlő[illegible] s és telepi és, dohányter[illegible] és könyvvezetésben s minden [illegible] gy lm [illegible] dint gyakorlatilag teljese[illegible] rtas, 5 évi gyakorlatáról [illegible] izonyitványokkal rendelkez[illegible] . jelige alatt a kiadóhiva[illegible] 1827

Földmives-iskolát jelesen végzett és gyermek[illegible] orától a gazdaságnak minden [illegible] gyakorlatilag képzet[illegible] azonnali belépésre meg[illegible] llást keres. Czim a ki[illegible] 1835

Főtiszti állást [illegible] letileg és nagyobb uradalmakból szerzett, gyakorlatilag képzett, nagyon erélyes, komoly [illegible] belépéssel. Dohány, czukorrépa és egyéb növények termelésé[illegible] tés és hizlalásokban ugy szintén a gazdaság adminisztrálás ügyeiben teljes gyakorlattal bir. Kifogástalan működését és jelleműt elsőrendű referencziák és kitünő bizonyítványok igazolják. Czim a kiadóban. 1804

Házvezetőnői állást keres egy intelligens középkoru hölgy. Czime a kiadóhivatalban. 1730

Kezelőtiszti állást keres január 1-ére a gazdaság minden ágában jártas, 18 évi gyakorlattal, földmives és tejgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamát végzett 36 éves, nős gazdatiszt. Czim Németh István Bodba, Torontálmegye. [illegible]

Földmives iskolát jó sikerrel végzett, magyarul beszélő, igen szorgalmas, ügyes és megbizható fiatal ember [illegible] gazdai vagy magtárosi állást [illegible] tendő állás és javadalmazás megjelölésével a m. kir. föld[illegible] 1824

Fiatal [illegible] jó írással, gazdaságban raktárnoki vagy hasonló állást keres. Szükség esetén óvadékot is adhat. Szives megkeresések Sch. J. jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1818

Intézői vagy nős, önálló ispáni állást keres, uj évi belépésre, 37 éves, róm. kath., nőtlen, keszthelyi gazdasági intézetet jeleseu végzett, magyar, német és tót [illegible] béruradalomtól gyakorlattal biró gazdaságok minden ágában elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdatiszt. Jelenlegi állását nősülés végett óhajtja változtatni. Czim a kiadóhivatalban. [illegible]

Kezelő ispáni állást keres földmives és tejgazdasági szakiskolát végzett, 27 éves, ev. ref. vallásu, nőtlen gazdász. Kitünő gyakorlata van a tehenészet, hizlalás, dohány és czukorrépa termelésben, 9 évi gyakorlattal bir. Jelen állását azonnal is elhagyja oly konvencziós állásért, hol háztartást is vihet (özvegy anyjával), esetleg nőtlen ispáni állást is elfogad. Czime a kiadóhivatalban. [illegible]

Ispán, korán kelő, 15 évi kitünő praxissal, földmives iskolát végzett, keresztény, 35 éves, nős, család nélkül, 4 nyelv ismerettel, igényei szerények, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. [illegible]

Gépész, [illegible] nban. Cséplőgép [illegible] le gazdasági gép[illegible] lrendelkezik [illegible] 1822

Gazdatiszt [illegible] keres. 32 éves, nő[illegible] egyén. Jár[illegible] 1821

Intelligens [illegible] tai árva leány uri cs[illegible] ázvezetőnőnek ajánlk[illegible] a kiadóhivatalban. [illegible]

Irnoki [illegible] 1820

Tiz évi [illegible]

Állást keres [illegible] a nla [illegible] iskol[illegible] végzett ev. ref [illegible] 26 éves ispán ujévre, ki hat évig intensiv gazdaságokban műkö[illegible] cz kor répa, doh nytermelés, tej tehenészet, hizlalás, könyv[illegible] meg [illegible] on czimemre: Tay Bertalan János Ajnácskő, Gömörmegye. 1806

Gépész, [illegible] kl. g plakatos, 32 éves, ker. vallásu ér[illegible] es ga[illegible] sági gépek kezelését és javitását, saját szerszámaival bir, megfelelő éves állást keres ujévre. Czim a kiadóhivatalban. [illegible]

Szakvizsgázott erdőőr állást keres föltétlenül megbizható erdészet, vadászat, [illegible] irtását vadászebek idomi ását [illegible] Budapest, Bástya-utcza 8 1859

Ispáni állást keres egy 21 évi gyakorlattal biró ispán, ki a gazdaság és szőlészetben jártas kitünő referencziákkal bir, je[illegible] 1854

Uradalmi [illegible] asa [illegible] és m[illegible] zte is mi gára vállalja Czime a kiadóhivatalban [illegible]

Gazdatiszt grófi birtok feloszlatása folytán [illegible] a g z as g n nde [illegible] ban okle éll l b' ó 34 é[illegible] nős, ker. férfiu megfelelő ispáni állást keres ujévtől. Zárt megkeresések a kiadóhivatalba [illegible]

Adai [illegible] gazdaságban mint kezelő van alkalmazva, ujévre megfelelő [illegible] sek Görög Imre, Ludas Hevesmegye kéretnek. 1793

Okleveles méhész, [illegible] tagja a méhészeti egyesületnek, 20 éve. hogy a méhészettel foglalkozik, jártas minden rendszerü kaptár [illegible] és [illegible] asztalos, lakatos és bádogosmunkát, jártas a telefon- és benzinmótor-kezelés és javi[illegible] szeti eszközöket készit, aszkapocs-készitő szerszámmal el van látva, egy nagy méhészetnél jelenleg is alkalmazva van, helyzete javitása végett állását változtatni óhajtja. Czime: Hubeczki Dániel, Budapest, Külső Váczi-ut 18. sz. 7. ajtó. 1838

Előkelő, fiatal földbirtokos nagyobb u[illegible] lomban megfelelő á[illegible] 1826

ÁLLATOK.

Vöröstarka tinó és üsző

legprimább, 1—2 esetleg évesek és pedig hizlalni való ökrök eladására későbbi szerződésre legolcsóbb árért vállalkoznak

WEILER és EISNER Kis-Czelli kereskedők.

Igen szép, válogatott vörös-ka simmenthali jellegü 1—2, [illegible] 1846

növendék ökör és üsző borjakat

[illegible] lekötni való [illegible] legjutányosabb [illegible]

Klein és Spitzer Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint [illegible] s elfogadtatnak.

Eredeti

Rambouillet kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók

Gróf Herberstein Albert [illegible] almi igazgatóságánál **Strilek,** Magyarország. 157

Eladó ügető mén [illegible] L. Napoleon recordja [illegible] 4 mp. angol mértföldre [illegible] 29 mp. kilométerre) Ame[illegible] yel volt használva. Ára [illegible] t. Csikól láthatók, közöt[illegible]

Eladó bikák. [illegible] kinthető [illegible]

Emdeni [illegible]

Több [illegible]

Eladó [illegible] 1853

Eladó [illegible] 1871

VEGYESEK.

Tó-gazdaságaimból

ajánlok őszi és koratavaszi szállitásra egy- és kétnyaras, gyorsnövésü csehponty-, süllő-, csuka és czompó-ivadékot, továbbá megtermékenyitett fogas-süllő ikrát.

Corchus Béla, Budapest, IV. kerület Molnár-utcza 17.

Tavasz-bükkönyt vásárol HALDEK

[illegible]

József főherczeg ő cs. és kir. fensége udvari szállitója

BUDAPEST, Károly-körut 9.

Ritka szép, [illegible] igen alkalmas [illegible] a talaj igen [illegible] rem bármely [illegible] öldje 450 hold. Kon[illegible] ajdonos [illegible]

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1901. évre

II. évfolyam.

Szerkeszti és kiadja

Jeszenszky Pál, az O. M. G. E. titkárja.

[illegible] goknak, a Gazdatisztek O[illegible] E yes'ile[illegible] valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott [illegible]

3 kor. 30 fill. Bolti ára 4 korona.

[illegible]

Megrendelhető a kiadóhivatalban, Bpest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gazdaságomban [illegible]

Bérletet keresek [illegible] 1844

Akácz, [illegible]

Házsors [illegible] nagy jövőv[illegible]

Faj [illegible] 1852

Gazdák

[illegible]

pyroleum

50%-al olcsóbb mint bármely más világitó anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospektus ingyen s bérmentve 1818

Burián Vilmos veje, Budapest, XI., Soroksári-u. 10.

[illegible]

„Molnárok Lapja“ [illegible]

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épúgy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.

gőzszántási vállalat

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Tenyészbika-eladás.

A **tolnai uradalomban** állandóan több kiváló szép és erősen kifejlődött ***Simmenthal,*** elsőrendü kitüntetéssel díjazott anyagából származó $1^1/_2$—2 éves

tellvér-bika

van **eladó**.

Az állatok gümőkórmentesek és jogában áll minden vevőnek az átvétel **előtt** saját költségén oltási próbát is eszközölni.

Közelebbbi felvilágositással készségesen szolgál

Báró Drasche Richárd

gazdasági igazgatósága TOLNÁN. 1831

HIRDETÉSEK felvétetnek: a kiadóhivatalban **BUDAPEST, Üllői-út 35-dik szám.**

89369. szám. II/2—a—900.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magy. kir. állami ménesbirtok folyó évi mintegy

500 q czirokszakál t rmésének eladása céljából

december hó 14-én délelőtt 10 órakor

a ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében zárt irásbeli ajánlatok utján nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A ciroknak a helyszinén történt megtekintése alapján tett ajánlatok fentemlitett határidőig a ménesbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen (posta-, távirda-, telefon- és vasutállomás) nyujtandók be, a hol a vonatkozó részletes feltételek is megtudhatók.

Budapest, 1900. évi november hó 16-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

50% terméstöbblet

érhető el, ha a talaj 99%-os darabos égetett maró **mészszel** vagy 72%-os szénsavas égetett **mészporral** trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaknál kitünően kipróbált trágyázási módszer. I. rendü referenciák! Fenti czikkeket valamint **mindenkor friss, szép fehér épitkezési meszet** bármely 1327 vasutállomásra bármentve legolcsóbban szállit

ELSŐ BAKONY-SZENTGALI MÉSZTELEPEK

KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprémmegye.)

Czimkőből vizelátási berendezések, praktikus, egyedül létező szerkezettel, kivülről technikai kivüllében magasabbtól nélkül szétbontatnak vissz bérmiuál magasra és bármely távolságra, kiszerelési és fenntartási költségek nélkül. 1205/b

Alulirott gazdasági intézőségnél jutányos áron eladó **10 drb 2 éves eredeti pinzgaui faj.**

hasas üsző.

Az állatok a f. évben Gráczban tartott pinzgaui tenyészkiállitáson az első díjjal lettek kitüntetve.

Kérdezősködések intézendők: 1857

Gutsverwaltung Burg Schleinitz,

Post: **KÖTSCH,** Steiermark.

Magy. kir. államvasutak.
170368/900. szám. C/III.

Hirdetmény.

(Tanulóbérletjegyek életbeléptetése Sárán állomásról Debreczen állomásra)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint f. évi deczember hó 1-től kezdve a Debreczen-Derecske-Nagylétai h. é. vasut Sáránd állomásról Debreczen állomásra egy és három hónapig érvényes tanulóbérletjegyek fognak kiadatni, melyek a Sáránd állomáson díjtalanul kapható tanulóigazolványok alapján váltandók.

Budapest, 1900. november 12-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület „istvántelki immunis" homoktalaju szőlőjéből kisajátitás folytán feleslegessé vált következő

európai gyökeres és sima szőlővesszők, eladók.

Gyökeres vessző.

Olasz Rizling	5,000	erre	12 kor.

Sima vesszők.

Olasz Rizling	40,000	erre	6 kor.
Nagy Burgundi	10,000	„	6 „
Mézes fehér	20,000	„	6 kor.
Szent-Lőrincz	5,000	„	6 „
Chasselas Rouge	10,000	„	6 „
„ Blanc	5,000	„	6 „
Veltelini piros	5,000	„	6 „
Traminí piros	4,000	„	6 „
Vagyos csomagu fajta	10,000	„	6 „

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek" intézendők.

A vesszők elszállitásának még az ősz folyamán kell történnie. „Ezrenkint csomagolás és vasutra szállitásért külön egy koronát számitunk."

„Pátria" irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek)